

CTS, Fort Wayne

JOKAMIEHEN USKONOPPI

Uskontunnustuksen lyhyt selitys

G.A. Danell

Tämän vihkon ovat lahjoittaneet:

LUTHERAN HERITAGE FOUNDATION

36380 Garfield Road Suite 3
Clinton Township, MI 48035
USA

www.lhfmissions.org

SUOMEN LUTHER-SÄÄTIÖ

PL 127
00101 Helsinki

www.luthersaatio.com

Alkuperäinen teos: G. A. Danell: *Vår allra heligaste tro*. Växjö 1966.
Bokförlaget Kyrkligt Forum.

Alunperin suomeksi: Jokamiehen uskonoppi. EYL:n julkaisu nro X.
Joensuu 1973. SLEY.

Kääntäneet: Marjatta Nurmiraanta ja Sakari Korpinen

Myllypaina, Leväsjoki 2002

Me uskomme yhteen Jumalaan, Isään kaikkivaltiaaseen, taivaan ja maan, kaikkien näkyvien ja näkymättömien Luojaan

Näin alkaa Nikean uskontunnustus, joka valitettavasti kristittyjen keskuudessa on jäänyt melko tuntemattomaksi. Tämä lause ei ehkä kuulosta meistä kovinkaan ihmeelliseltä, jos olemme tottuneet 'kaanaankielisiin' ilmaisuihin. Tässä puhutaan kuitenkin ihmeellisistä asioista.

Juuri meidän päivinämmä tämä totuus kohtaa meidät ilmestyksen tavoin. Voimme täydellä syyllä ajatella, että usko yhteen ainoaan Jumalaan saa täyden merkityksensä pakanuuden raakaa ja primitiivistä taustaa vasten, jossa hallitsee suuri joukko erilaisia jumalia.

Kun apostolit julistivat kerran Välimeren maissa tätä uutta oppia, se merkitsi varmasti vallankumousta, jossa lukematon määrä entisiä jumalia syöstiin pois vallasta. Samoin tapahtui, kun Pyhä Ansgarius, Sigfrid ja Henrik tulivat Pohjolaan ja julistivat kristinuskon sanomaa yhdestä ainoasta Jumalasta Valhallan monien jumalien, jumalattarien ja jättiläisten sijaan.

Tilanne on nyt aivan sama kristinuskon kohdatessa Intian lukemattomat jumalat tai afrikkalaisten tai kiinalaisten jumalien henget.

Kuitenkin on usko yhteen ainoaan Jumalaan vielä suurempi ihme meille; elämme avaruusajalla tuntien kolmannen maailmansodan uhan ja oman voimattomuutemme tekniikan pyrkiessä hallitsemaan ihmistä rajoittamattomasti. Kaikki maailman mahtimiehet, jotka pitävät miljoonia ihmisiä jatkuvan pelon ja kauhun vallassa, eivät ole Jumalan kädellä punnittuina kuin hiukkanen tomua. He eivät ole jumalia vaan kuolevia ihmisiä. On vain yksi ainoa Jumala ja hän on Herra.

On monia, jotka järkisyyistä ovat sitä mieltä, ettei Jumalaa ole olemassa. Edelleenkin on laajalle levinnyt käsitys, että Jumalan kieltäminen osoittaisi enemmän älykkyyttä kuin hänen tunnustamisensa. Kukaan ei halua toisten pitävän itseään tyhmänä, ja siksi yhä useammat julistavat enemmän tai vähemmän päättäväisin äänenpainoin olevansa jumalankieltäjiä. Yhä useammat pelkäävät tunnustaa uskovansa Jumalaan siksi, että heitä silloin voitaisiin pitää vanhanaikaisina.

Ja kuitenkin - miksi olisi älykkäämpää kieltää Jumalan olemassaolo kuin uskoa häneen? Tätä en koskaan ole voinut ymmärtää. Jumalankielteisyys on uusi muunnelma vanhasta sadusta "Keisarin uudet vaatteet". Jo ennen keisarin näyttäytymistä oli kuulutettu, että vain idiootti ei mieltäisi keisarin uusiin vaatteisiin. Kukaan ei halunnut ottaa sitä riskiä, että häntä pidettäi-

siin idioottina, ja siksi he kaikki huusivat vastoin parempaa tietoaan: "Oi, miten ihastuttavat vaatteet hänellä on." Lopulta pieni lapsi paljasti koko petoksen huutamalla. "Eihän hänellä ole lainkaan vaatteita päällään!"

Jumalan olemassaolon suhteen asia on juuri päinvastoin. Monet sanovat. "Ei voi olla Jumalaa, me emme näe merkkejä hänestä, emme näe häntä." Yksinkertainen totuus on kuitenkin se, että koko luomakunta todistaa Jumalan olemassaolosta. Lapsikin voi tajuta tämän selvästi erehtymättömällä arvostelukyvyllään. On myös niin, että tiedemiehet, jotka muutamia vuosikymmeniä sitten useimmiten olivat innokkaimpia jumalankieltäjien joukossa esittivät nyt vähemmän jyrkkiä kannanottoja, ettei Jumalaa olisi olemassa. On vaikeaa selittää kaiken olemassaoloa ilman luojaa. Oikeastaan on aivan mahdotonta ymmärtää, miten elävien olentojen valtava joukko ja ennen kaikkea luomakunnan suurin ihme, ihminen, olisi voinut saada alkunsa atomien ja elektronien sattumanvaraisen leikin pohjalta. Uskoessamme sokeaan kohtaloon tai sattumaan olemme yhtä sokeita kuin ihmiset sadussa, jotka ihastelivat keisarin uusia vaatteita.

Kaikkivaltias Jumala on todella ilmoittanut itsensä meille niin selvällä tavalla luomisen kautta, ettei meidän tarvitse epäillä. Meitä ei siis ole jätetty armottoman kohtalon, sokean sattuman tai edes julmien, epäinhimillisten väkivallantekijöiden armoille. Kaikkivaltias Isä pitää huolen luodusta, ennen kaikkea ihmislapsistaan sillä kaikista luoduista ihminen on hänelle rakkain. Ennen kaikkea hänen huolenpitonsa kohdistuu niihin, jotka uskovat häneen ja rakastavat häntä.

"Hullu sanoo sydämessänsä. Ei ole Jumalaa" (Ps.53:2). "Ja kuitenkin hän ei ole ollut antamatta todistusta itsestään" (Apt.14:17). "Sillä hänen näkymätön olemuksensa, hänen iankaikkinen voimansa ja jumalallisuutensa ovat, kun niitä hänen teoissansa tarkataan, maailman luomisesta asti nähtävinä, niin etteivät he voi millään itseänsä puolustaa" (Room.1.20). "Taivaat julistavat Jumalan kunniaa, taivaanvahvuus ilmoittaa hänen käntensä tekoja. - Se ei ole puhetta, se ei ole kieltä, jonka ääni ei kuuluisi" (Ps.19:1,4).

Tämä kaikkivaltias Jumala, joka on luonut koko maailmankaikkeuden ja voimakkaalla kädellään ohjailee kaikkea, on meidän Isämme. Hän ei ole vain mahtava ja kaikkivaltias, hän on ennen kaikkea armollinen ja rakastava. Hän pitää isällisellä rakkaudella huolta jokaisesta pienestä ihmislapsistaan. "Minä nostan silmäni vuoria kohti: mistä tulee minulle apu? Apu minulle tulee Herralta, joka on tehnyt taivaan ja maan" (Ps.121:1-2).

Enkelit

“Lapsi alas kolmannesta kerroksesta - suojelusenkeli pelasti.” “Ihmeellinen pelastus kaivosonnettomuudessa.” “Henkilöauto yhteen junan kanssa - kuljettaja pelastui kuin ihmeen kautta.” Miten usein luemmekaan tämän-
tapaisia otsikoita sanomalehdistä. Ihmeellinen pelastus ja suojelusenkelit liitetään usein yhteen, tai ainakin on helppoa saada tällainen käsitys. On kuitenkin aihetta kysyä, mitä oikeastaan sanomalehtimiehet ja lukijat ymmärtävät enkeleillä. Onko se muuta kuin merkityksetön sanontatapa?

Kun Raamatussa puhutaan enkeleistä ja enkelien suojeluksesta, silloin ei ole kysymyksessä pelkkä fraasi. Me kohtaamme siellä nämä taivaan olennot mitä erilaisimmissa yhteyksissä. Miltei jokaisella sivulla Raamatussa voimme aivan kuin kuulla niiden siipien havinaa. Kuitenkin on niin, että meidän päivinämmä ihmiset ovat kadottaneet vaistomaisen tunteen siitä, että enkelit ovat meitä lähellä ja jatkuvasti vaikuttavat elämämme tapahtumiin. Tämä johtuu osaksi siitä rationalistisesta ja epäraamatullisesta teologiasta, joka on ollut vallalla jo kauan. Myös tässä siis pätee periaate. Tarkaisiin Raamattuun!

Mitä Raamattu sitten opettaa meille enkeleistä? He ovat Jumalan luomia, meille ihmisille näkymättömiä olentoja, jotka lakkaamatta palvelevat Jumalaa. Ei niin, etteikö Jumala pelkästään sanansa voimalla voisi toteuttaa toivomuksiaan, mutta hän on halunnut ympäröidä itsensä lukemattomalla joukolla palvelevia henkiä, jotka hänen käskynsä täyttävät, kun kuulevat hänen sanansa äänen (Ps.103:20). Enkelten joukko on äärettömän suuri, kymmenentuhatta kertaa kymmenentuhatta ja tuhat kertaa tuhat (Dan.7:10; Ilm.5:11).

Enkelit ovat eläneet näkymättömässä maailmassa ennen maailman ja ihmisten luomista. Yksi heistä nousi kapinaan Jumalaa vastaan ja vietti myös toisia kadotukseen. Nämä ovat paholainen ja hänen enkelinsä (Matt.25:41). Paholainen ei siis ole jumala, vaan luotu olento, langennut enkeli. On vain yksi tosi Jumala, jolla on kaikki valta taivaassa ja maan päällä.

Pyhät enkelit ylistävät Jumalaa taivaassa iankaikkisesti. Vain muutamia kertoja on ihmisen annettu nähdä enkelten maailmaan. Danielin kirja ja Johanneksen Ilmestys ovat erinomaisia esimerkkejä tästä. Enkelit käyvät myös taistelua Paholaista ja sen enkeleitä vastaan, jolloin arkkienkeli Mikaelilla on päällikkyys (Ilm.1:2).

Huomattavasti tavallisempaa on, että enkelit näyttäytyvät täällä maan päällä. Minkä tähden eivät kaikki ne “ihmeelliset pelastumiset”, joista sanomalehdissä lähes päivittäin puhutaan, voisi olla todellisia osoituksia suojelusenkelten vartiosta? Tällaista vartiotahan me pyydämme aamu- ja iltarukouksissamme kuten Lutherin aamurukouksessa sen alkuperäisin lop-

pusanoin: "Sinun pyhä enkelisi olkoon kanssani, niin ettei vihollinen saisi mitään valtaa minuun, aamen." Jos meillä olisi kuulevat korvat, voisimme kuulla niiden enkelten siipien havinan, jotka ympäröivät meidät ja suojelevat ruumiimme ja sielumme monilta vaaroilta.

Raamatusta ei kerrota ainoastaan, miten enkelit ovat vaikuttaneet tapahtumien kulkuun, vaan myös heidän ilmestymisestään näkyvässä muodossa täällä maan päällä. Aabraham sai enkeleitä vieraikseen. Enkelit pelastivat Lootin Sodoman hävityksestä. Jaakob näki enkeleitä unessaan Beetelin luona ja taisteli Herran enkelin kanssa Jabbokin kahluupaikan luona. Uusi testamentti kertoo vielä useampia kertoja enkeleistä. Tämä osoittaa, ettei usko enkeleihin ole vain jäänne primitiivisestä jumalanpalvelemisesta. Enkeli Gabriel ilmoitti sekä Jeesuksen että Johanneksen syntymästä, ja enkelit seurasivat Jeesusta hänen maallisen vaelluksensa aikana, syntymästä aina kärsimykseen, kuolemaan ja ylösnousemukseen asti. Enkelit näyttäytyivät Beethlemin paimenille, Getsemanessa, tyhjän haudan äärellä ja myös ylösnousemisen hetkellä. Vielä apostolien aikana enkelit näyttäytyivät kerta toisensa jälkeen auttavina ja pelastavina henkinä.

Lasten suojelusenkeillä on aivan erityispaikkansa taivaassa, he näkevät Taivaan Isän kasvoista kasvoihin. Tämä viittaa siihen, että jokaisella ihmisellä on suojelusenkelinsä lapsuudesta asti. Eiväthän meidän suojelusenkelimme voi hyljätä meitä, kun olemme kasvaneet aikuisiksi! Enkelit johdattavat paratiisiin sielut, jotka ovat autuaasti siirtyneet rajan tuolle puolelle, ja viimeisenä päivänä he keräävät kaikki kansat valtaistuimen eteen.

Ihminen

Raamatusta on peräisin käsitys, että jokainen ihminen on itsessään äärettömän arvokas. Tähän periaatteeseen nojautuen on koko yhteiskuntaammekin pyritty rakentamaan. Ilman kristinuskoa ei tällä periaatteella eikä myöskään nykyisellä yhteiskuntaelämällämme ole perustaa. Perimmäisenä ajatuksena siinä sosiaalihuollossa, jota yhteiskunta tarjoaa jokaiselle kansalaiselleen on se, että jokainen inhimillinen olento on äärettömän arvokas vain siksi, että hän on olemassa. Ei-kristittyjen kansojen keskuudessa, olipa siellä sitten vallalla vanhat jumalat tai uuspakanuus, tämä meille niin itsestään selvä asennoituminen ihmiseen on tuntematon sekä yksilölle että yhteisölle. Kun nykyään kuitenkin erittäin voimakkaasti yritetään monilla tahoilla eliminoida kristinuskon vaikutus kokonaan, on kysyttävä, eikö samalla horjuteta sitä periaatetta, jonka luomalle pohjalle yhteiskuntaelämämme rakentuu, nimittäin yksityisen ihmisen äärettömän suurta arvoa.

Miksi Raamattu sitten pitää ihmistä niin arvokkaana? Luomiskertomus

vastaa tähän ensiksi: Jumala loi ihmisen kuvakseen, kaltaisekseen. Tämä erottaa ihmisen muusta luomakunnasta. Ihmisten kaltaisia apinoita on luomakunnassa. Tutkijat yrittävät kaikin voimin löytää myös "apinaihmissiä", puuttuvaa rengasta siinä kehitysketjussa, jonka evoluutioteorian mukaan pitäisi liittää ihmissuku apinoihin. Tässä ei kuitenkaan vielä ole onnistuttu eikä tulla koskaan onnistumaan, koska milloinkaan ei pystytty esittämään todisteita siitä valtavasta kehityksen hyppäyksestä, jolloin apinaihminen joskus muinaisuudessa olisi synnyttänyt oikean ihmisen. Eittämätön tosiasia on, että ihmisen ja korkeimpien selkärankaisten lajien välillä on yliseppäsemätön kuilu. Huolimatta sukulaisuudestaan koko luomakunnan kanssa ihminen on ainutlaatuinen. Hän on älykäs, hän osaa käyttää hyväkseen tulta ja monia muita apuvälineitä, hän pystyy muodostamaan yhteisöjä ja käyttämään hyväkseen luonnonvaroja vain muutamia esimerkkejä mainitakseni. Kahdeksas psalmi ilmaisee asian näin: "Ja kuitenkin sinä teit hänestä lähes jumalolennon. Sinä seppelöitsit hänet kunnialla ja kirkkautella; panit hänet hallitsemaan kättesi tekoja, asetit kaikki hänen jalkainsa alle." Vaikkei tiede pystykään koskaan ratkaisemaan kysymystä, miten ihminen on tullut tänne maan päälle, tosiasiat puhuvat voimakkaasti Raamatun todistuksen puolesta, että ihminen on luotu Jumalan kuvaksi.

Inhimilliseen olemukseen kuuluu muutakin, jotakin pahaa, saatanallista. Ihmiskunnan historia kokonaisuudessaan todistaa tästä "epäinhimillisestä" pahuudesta ja sen järkyttävistä seurauksista. Kauhistuneina joudumme kysymään itseltämme, onko ihminen paholainen - enkeli hän ei kaiketikaan ole? Vai olisiko hän vain kesytetty villieläin, jonka pahuus heti tilaisuuden tullen purkautuu esille?

Raamattu vastaa: ihminen ei ole enkeli, ei paholainen eikä myöskään sivistyksen pintasilauksen saanut villieläin, vaan hän on - ihminen, Jumalan kuvaksi luotu, mutta syntiin langennut ja siten aina sisimpäänsä asti turmeltunut. Kuitenkaan Jumalan kuva ei ole täysin hävinnyt ihmisessä. Syntiinlankeemus on perimmäinen syy ihmissuvun kaikkiin onnettomuuksiin ja kärsimyksiin. Se on myös perimmäinen syy siihen kiroukseen, joka lepää koko luomakunnan yllä. Syntiinlankeemus aiheuttaa sen, että "ajattelevan ja järkevän" ihmisen on vaikeaa uskoa kaikkivaltiaaseen ja rakastavaan Jumalaan ja Luojaan.

Nyt ehkä joudumme päättelemään näin: koska Jumalan kuva ihmisessä tekee hänestä äärettömän arvokkaan ja tämä kuva on syntiinlankeemuksen ja turmeluksen kautta tuhoutunut, niin tämän seurauksena myös ihminen on kokonaan menettänyt arvonsa. Ihmeellistä on kuitenkin, että Raamattu tavallaan opettaa aivan päinvastoin. Ei niin, että langettuaan ihminen olisi arvokkaampi kuin alunperin, vaan synnin tähden Jumala lähetti ainoan Poikansa maailmaan ihmiseksi, meidän kaltaiseksemme ja kuitenkin ilman

syntiä. Täten Jumala on korottanut ihmisen jopa enkeleitä korkeammalle. Jumala tuli ihmiseksi, Kristus on veljemme. Tämä on meidän korkein aate-
limerkkimme ja katoamaton kunniamme. Hän tuli ihmiseksi sen tähden, että
meistä todella tulisi Hänen kaltaisiaan ja että Jumalan kuva meissä siten saisi
entisen muotonsa. Hän antaa meille mahdollisuuden iankaikkiseen jumala-
yhteyteen, ja siksi me olemme äärettömän kallisarvoisia Jumalan edessä.

Jeesus

Uutta testamenttia lukiessamme saamme vielä tänäkin päivänä selvän vas-
tauksen kysymykseen: Kuka Jeesus on? Ensimmäinen evankeliumi, jonka
on kirjoittanut apostoli ja evankelista Matteus, menee suoraan asiaan.
Ensimmäisessä Uuden testamentin luvussa hän tekee lyhyesti ja selvästi
selkoa siitä, miten Jeesus Kristus syntyi. Saamme kuulla tästä ihmeellisestä
tapahtumasta siten, kuin Joosef sen luultavasti on kokenut. Evankelista
Markus ei mainitse tästä mitään, mutta Luukas kertoo tapahtumat sitäkin
yksityiskohtaisemmin. Hän taas kertoo kaiken aivan kuin Marian näkökan-
nalta katsottuna. Tuskin erehdymme olettaessamme, että Matteuksella joko
suoraan tai välittäjien kautta on ollut Joosef kertojana, kun taas Luukas
välittää perimätiedon Marialta, ehkä suoraan Marian suulla kerrottuna.

Meillä on siis kaksi aivan eri kertomusta Jeesuksen syntymästä, mutta
sisältönsä puolesta ne sopivat täysin yhteen. Joosef ei ole lapsen isä, vaan
Neitsyt Maria on synnyttänyt Kristuksen Pyhän Hengen voiman vaikutuk-
sesta. "Sen tähden myös se pyhä, mikä syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan
Pojaksi." Näin toteutui myös odottamattomalla tavalla Jesajan ennustus.
"Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan" (Jes.7:14).

Jeesus on siis sekä Jumalan Poika että Marian poika näiden molempien
todistusten mukaan. Hänen äitiään kutsutaan sen tähden Herramme äidiksi.

On kuitenkin erittäin ihmeellistä, että monet yhä uskovat, ettei Kristuk-
sen ylliluonnollista syntymää ole riittävän vakuuttavasti tuotu esille Uude-
sa testamentissa. Tavallisestihan pätee vanha sääntö, että "jokainen asia
vahvistettaisiin kahden tai kolmen todistajan sanalla" (Matt.18:16). Eräät
perustelevat vastaväitteensä sillä, ettei Uudessa testamentissa missään koh-
dassa suoraan mainita itse neitseestäsyntymisoppia. Todellisuutta syynä us-
kontunnustuksemme tämän osan kieltämiseen lienee se, ettemme ota todes-
ta näitä enkelin sanoja Marialle. "Jumalalle ei mikään ole mahdotonta"
(Luuk.1:37). Itse asiassa todisteita on useampia kuin edellä esitetyt. Tar-
kastelkaamme muutamia niistä.

Jeesus viittaa itse omaan erikoisasemaansa jo lapsena Marian ja Joosefin

etsiessä häntä temppelistä pääsiäisjuhlien jälkeen. Epätoivoisten vanhempien vihdoin viimein löydettyä hänet Maria sanoo pojalleen: "Poikani, miksi meille tämän teit? Katso, isäsi ja minä olemme huolestuneina etsineet sinua." Jeesuksen vastaus, johon epäilemättä sisältyy hiljainen nuhde, kuuluu: "Mitä te minua etsitte? Ettekö tienneet, että minun pitää niissä oleman, mitkä minun Isäni ovat?"

Johanneksen evankeliumi ei tosin suoraan mainitse Jeesuksen salaperäistä syntyperää, mutta voidaan kuitenkin huoletti väittää, että neitseestäsyntymisoppi on perusta, jolle koko evankeliumin sanoma nojaa. Tätä osoittavat useat seikat. Jeesus opettaa itse keskustellessaan Nikodeemuksen kanssa. "Mikä lihasta on syntynyt, on liha, ja mikä Hengestä on syntynyt, on henki" (3:6). "Jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan" (3:5). Jos Jeesus olisi syntynyt lihasta, siis luonnollisella tavalla maallisesta isästä, hänen olisi itsensä täytynyt syntyä uudelleen päästäkseen Jumalan valtakuntaan. Mutta hänen kohdallaan pätee kirjaimellisesti se, mitä häneen uskovista sanotaan hengellisessä merkityksessä: "He eivät ole syntyneet verestä eikä lihan tahdosta eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta." (Joh.1:13). Näin tapahtui, että Sana tuli lihaksi, ja Jumalan Poika tuli ihmiseksi (Joh.1:13). Jos emme epäile Jumalan sanan selvää todistusta Jeesuksen syntymästä, emme myöskään tarvitse tällaista vajavaista todistelua. Tätä tarvitsevat ennen kaikkea ne, joita ahdistavat voimakkaat järjen vastaväitteet, vaikka he haluaisivatkin olla kristittyjä. Tältä taholta on toisinaan esitetty, että uskontunnustuksemme tämä osa on epäolennainen. Meidän näkemyksemme mukaan se on luovuttamaton osa uskostamme, koska siihen perustuu koko Kristuksen pelastustyö.

Tosi Jumala ja tosi ihminen

Edellä tarkastelimme Kristuksen yliluonnollista syntymää ehdottomana edellytyksenä sille, että Jeesusta ihmisenä voidaan oikeutetusti myös kutsua Jumalan Pojaksi. Nyt mietimme sitä ihmeellistä seikkaa, että Kristus on samalla kertaa tosi Jumala ja tosi ihminen. Vaikkemme pysty tätä lainkaan järjellämme tajuamaan, se ei silti estä meitä yrittämästä myös ajatuksemme voimalla syventyä tähän salaisuuteen ja omalla kielellämme ilmaista sen sisältöä.

Jumalallisena henkiolentona, samoin kuin Jumalan Poikana, Kristus on ikuinen. Hän on "Isästä syntynyt, ennen kaikkia aikoja, Jumala Jumalasta, Valkeus Valkeudesta, tosi Jumala tosi Jumalasta, syntynyt eikä luotu, joka on Isän kanssa yhtä olemusta." Jeesusta kutsutaan inhimillisenä olentona Korkeimman Pojaksi, koska hän on sinnyt Pyhästä Hengestä ja syntynyt

Neitsyt Mariasta, mutta tämä ei tietenkään merkitse - kuten joku saattaisi ajatella - että hänestä olisi tullut Jumalan Poika syntymänsä kautta. Ei, "alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Sana oli Jumala." Jeesus sanoi juutalaisille: "Ennen kuin Aabraham syntyi, olen minä" (Joh.8:58). Tämä merkitsee myös, sitä, ettei hänestä suinkaan tullut Jumalan Poika elinaikanaan, esim. kasteen kautta, jolloin taivaasta kuultiin äänen puhuvan. "Tämä on minun rakas Poikani." Ei häntä myöskään korotettu jumalalliseen luontoon, Jumalan Pojaksi, ylösnousemuksessa, vaan hän on Jumalan Poika, iankaikkisuudesta alkaen Hän on toinen persoona pyhässä Kolminaisuudessa, ja kolmiyhteinen Jumala on ainoa todellinen, elävä Jumala. Joskus kuulemme väitettävän, että tämä on todellisuudelle vierasta saivartelua ja kuiva dogmi. Itse asiassa tämä oppi sisältää suuren dynaamisen voiman. On jotakin äärettömän suurta, että Jeesus Nasaretilainen on todellinen, elävä Jumala. Tämän varassa on pelastuksemme ja iankaikkinen autuutemme. Ei ihminen eikä enkeli voisi pelastaa meitä synnin ja kuoleman orjuudesta.

Kristuksen jumaluus erottaa kristinuskon kaikista muista uskonnoista. Tästä seuraa, että kristinuskko on ainoa tosi uskonto, koska vain sen kautta elävä Jumala on ilmaissut itsensä ihmisille. Kristinuskko on totuus Jumalasta, koska siinä ainoa totuus on ilmestynyt maailmaan.

Ajan täytyttyessä Jumalan Poika tuli ihmiseksi Pyhän Hengen voiman vaikutuksesta Neitsyt Marian synnyttämänä. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että hänen jumalallinen olemuksensa olisi muuttunut inhimilliseksi. Tultuaan ihmiseksi hän ei lakannut olemasta Jumala, mutta joksikin aikaa ainakin osittain hänen jumalallinen kirkkautensa peittyi ja hän luopui josakin määrin käyttämästä jumalallista voimaansa. "Hän tyhjensi itsensä ja otti orjan muodon." Henrik Schartau kysyy eräissä kirjassaan. "Miten kauan ihmiseksi syntyneellä Jumalan Pojalla on ollut kaikki jumalalliset ominaisuudet?" Hän vastaa näin: "Siitä lähtien kun Jeesus tuli ihmiseksi hänellä oli ihmisenä myös kaikki Jumalan ominaisuudet, jotka hänellä on ikuisesti Jumalan Poikana." Unohdamme nykyään helposti tämän totuuden ja siksi ajattelemme, että inkarnaatio eli ihmiseksi tuleminen merkitsisi Jumalan Pojan syntymistä heikoksi ja syntiseksi ihmiseksi. Meidän käsityksemme mukaan tosi ihmisyys ja tosi jumaluus eivät voi esiintyä Jeesuksessa samanaikaisesti. Todellisena inhimillisyytenä olemme tottuneet pitämään ihmisen vajavuutta ja raihnaisuutta. Näiden käsityksiemme perusteella arvioimme sitten Jeesuksen sanojen ja tekojen kantavuutta ja totuudellisuutta. Kaiken tämän tuloksena olemme tehneet hänestä väärällä tavalla aikaan sidotun ja rajoitetun.

Jeesus tuli kuitenkin kokemaan inhimillisen heikkouden myös itsessään - ja tämä on tärkeää - siinä, että hän oli köyhä ja vaatimaton, ja hänen

ruumiinsa oli lihaa ja verta kaikkine inhimillisine tarpeineen. Kuitenkaan hänellä ei ollut syntiä eikä sen seurauksia, lankeemusta ja syyllisyyttä. Hän oli ihmisenä täydellinen, hänen järkensä, tahtonsa ja tunne-elämänsä eivät olleet siten sokaistuneet ja vääristyneet kuten meidän ihmisten on. Jo tämän perusteella voimme sanoa, että hänen viisautensa varsinkin henkisellä alueella on täytynyt olla huomattavasti suurempi kuin meidän syntisten ihmisten. Mutta tämän lisäksi hän oli Isän kanssa yhtä olemusta, niin että hän todella oli kaikkietävä, kaikkivoiva, synnitön ja pyhä. Hänen jumalallinen luontonsa ilmestyi näkyvällä tavalla kolmelle opetuslapselle ilmes-tysvuorella ja myös kaikille muille hänen opettaessaan ja tehdessään ihme-tekoja ja ennen kaikkea hänen ylösnousemuksensa kautta.

Jumalallisen luontonsa voimalla hän saattoi puhua: "Minä sanon teille", kun taas profeetat sanoivat: "Näin sanoo Herra." Profeetat saattoivat sanoa: "Meidän Jumalamme sana pysyy iankaikkisesti" (Jes. 40:8), mutta Jeesus sanoo: "Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät koskaan katoa" (Matt.24.35). Jumalallisen luontonsa voimalla hän nousi ylös kuolleista ja astui ylös taivaaseen. Mutta kirkastumisensa jälkeen hän on yhä todellinen ihminen.

Sovitus

Onko meidän tehtävä sovinto Jumalan kanssa? Tähän kysymykseen vastataan toisinaan kieltävästi koska, kuten ajatellaan, Jumala on rakkaus eikä meidän sen tähden tarvitse lepytellä häntä. Jumala voi joka tapauksessa antaa anteeksi, ja jos ihminen pystyy tekemään sen, Jumalalle sen pitäisi olla vieläkin helpompaa. Tällainen pohdiskelu kuulostaa kyllä selvältä ja yksinkertaiselta. Mutta sitten joudumme hyvin suuren ja vaikean kysymyksen eteen. Miksi Kristuksen piti tulla maailmaan, miksi hänen täytyi kärsiä ristillä, jos sovinto Jumalan kanssa ei ole tarpeen ja anteeksiantamus muutenkin mahdollinen? Jos Kristus on tullut maailmaan pelkästään ilmaistakseen Jumalan rakkauden meitä ihmisiä kohtaan, kuten monet ajattelevat, eikö hän olisi voinut ilmaista sen jollakin muulla tavalla kuin ristinkuolemalla? Olisi kai riittänyt sekin, että hän olisi julistanut Jumalan rakkautta sanoin ja laupia in teoin.

Jeesus antaa meille selvän vastauksen. "Sillä ei ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaksi monen edestä! (Mark 10:45). Hän tekee meidän puolestamme sen, mikä oli meille mahdotonta, sillä "mitä voi ihminen antaa sielunsa lunnaksi?" (Mark.8:37).

Hän on siis lunnasraha, jolla me vapaudumme meitä painavasta synnistä ja kuoleman ja pahuuden orjuudesta, joka on kohtalomme. Asettaessaan

ehtoollisen Jeesus sanoo leivästä. "Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan," ja kalkista. "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan" (Luuk.22:19-20). Meillä on myös ihmeelliset sanat. "Niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainoan Poikansa" (Joh.3:16).

Jumalan rakkaus ei siis merkitse sitä, että hän katsoisi meidän syntejämme läpi sormien, vaan että hän antaa oman Poikansa uhriksi meidän puolestamme. Kun Jumala antaa meille anteeksi, se ei merkitse sitä, että hän ei välittäisi tai ei olisi huomaavinaan rikkeitämme. Jumalan viha syntiä kohtaan on kuin kuluttava tuli. Hän ei voi myöskään antaa anteeksi rankaisematta ja hävittämättä syntiä. Apostoli Paavali sanoo. "He saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, jonka Jumala on asettanut armoistumiseksi uskon kautta hänen vereensä, osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit jumalallisessa kärsivällisyydessään, osoittaaksensa vanhurskauttaan nykyajassa sitä, että hän itse on vanhurskas ja vanhurskauttaa sen, jolla on usko Jeesukseen" (Room.3:24-26).

Jumalan vanhurskaus vaatii, että synti rangaistaan. Hänen rakkautensa vaatii, että me pelastumme tuomiolta. Siksi hän siirtää rangaistuksen meidän synneistämme ainoan Poikansa, Jeesuksen Kristuksen, kannettavaksi. Kun saavun Jumalan luo synteineni, hän osoittaa Kristusta ja sanoo: Poikani on kärsinyt rangaistuksen puolestasi. Kun tulen velkataakkani kanssa hänen luokseen, hän sanoo taas: Poikani on maksanut, velkakirja on mitätöity. "Hän on pyyhkinyt pois kirjoituksen säädöksineen joka oli meitä vastaan ja oli meidän vastustajamme; sen hän otti meidän tieltämme pois ja naulitsi ristiin" (Kol.2:14).

Apostoli Pietari vakuuttaa samaa. "Hän itse kantoi meidän syntimme ruumiissansa ristinpuuhun" (1.Piet.2:24). Kristus, joka itse oli ilman syntiä, tuli kiroukseksi meidän edestämme, sanoo Paavali (Gal.3:13). "Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi" (2.Kor.5:21). Sovitus merkitsee ihmeellistä vaihtokauppaa meidän ihmisten ja Kristuksen välillä, hän ottaa kannettavakseen meidän syntimme ja me saamme lahjaksi hänen vanhurskautensa.

Miten tämä on mahdollista? Paavali vastaa: "Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan" (2.Kor.5:19). Jumala Kristuksessa sovitti maailman itsensä kanssa. Siksi sovitus on mahdollinen sillä perusteella, että Jeesus on Jumalan Poika, että hän itse on Jumala, että hänessä asuu jumaluuden koko täyveys ruu-

miillisessä muodossa. Koko pelastusteko perustuu siihen, että Kristus on totinen Jumala ja totinen ihminen. Ihmisenä hän on meidän edustajamme ja puolestapuhujamme. Koska hän on täyttänyt lain sen jokaisessa kohdassa ja koska hän on täysin synniton, on hänen kärsimyksensä ristillä täydellinen uhri meidän syntiemme edestä. Koska hän on Jumalan Poika, tämä kärsimys on äärettömän merkityksellistä ja mittaamattoman syvää. Se riittää jokaisen ihmisen syntien sovituksiksi kaikkina aikoina. Hän uhrasi itsensä kertakaikkisesti meidän edestämme. "Hänen haavainsa kautta me olemme paratut" (Jes.53:5).

Meille siis tarjotaan sovintoa. Synnit on mahdollista saada anteeksi. Jumala ottaa meidät vastaan. Sen, mikä vielä on jäljellä, apostoli ilmaisee seuraavin sanoin: "Kristuksen puolesta me siis olemme lähettiläinä, ja Jumala kehoittaa meidän kauttamme. Me pyydämme Kristuksen puolesta, antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa" (2.Kor.5:20).

Ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin

Ristiinnaulittiin. Suuri neuvosto langetti hänelle kuolemantuomion, koska hän oli herjannut Jumalaa julistaen olevansa Jumalan Poika. Mutta Mooseksen laissa määrättiin herjaajille toinen kuolemantapa: "Joka Herran nimeä pilkkaa, rangaistakoon kuoleamalla, koko kansa kivittäköön hänet kuoliaaksi" (3.Moos.24:16). Evankeliumeissa kerrotaan, että juutalaiset yrittivät kivittää Jeesuksen, koska hän teki itsensä Jumalaksi (Joh.8:59; 10:31). Mooseksen laki ei tuntenut sellaista kuolemantuomiota kuin ristiinnaulitseminen. Roomalaisten keskuudessa sen sijaan oli yleisempää tappaa ihmisiä tällä kaikkein julmimmalla tavalla.

Voimmekin nyt ajatella, että Jeesus sai kärsiä ristinkuoleman siksi, että hänet jätettiin roomalaisten käsiin. Juutalaiset olisivat tappaneet hänet siten kuin Stefanuksen pian tämän jälkeen. Kuitenkaan ei evankeliumien mukaan Pilatus itse halunnut Jeesukselle ristinkuolemaa. Ylipappien kiihottamat kansanjoukot huusivat: "Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse!" Hänen viholisensa eivät vaatineet ainoastaan, että hänen on kuoltava, vaan myös, että hänen on kuoltava määrätyllä tavalla. Miksi? Voimme tietysti vastata, että he silmittömässä vihassaan halusivat hänen kuolevan kaikkein hirvittävimmällä tavalla, mitä he saattoivat ajatella. Mutta on toinenkin syy vaatia tätä rangaistusta sille, joka sanoi olevansa Messias. Paavali on ilmaissut meille tämän rangaistuksen jumalallisen ja inhimillisen tarkoituksensa. Hän sanoo: "Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme - sillä kirjoitettu on: "Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu" (Gal.3:13). Raamatunkohta, johon hän viittaa, on

5.Moos.21:23, joka meidän käännöksessämme kuuluu näin: "Jumalan kiroama on se, joka on hirteen ripustettu."

Vastustajat pyrkivät tuhoamaan Jeesuksen täysin saattamalla hänet kirouksen alaiseksi. Kuitenkin Jumala muutti heidän pahat ajatuksensa. Ristin kirouksesta tuli siten meille siunaus, ristin loukkauksesta meille kunnia, ristin kärsimyksestä meille autuus. Apostoli sanoo, että ristiinnaulittu Kristus on kreikkalaisille hullutus ja juutalaisille pahennus (1.Kor.1:23). Heidän mielestään niin huonomaineinen mies ei voinut olla Messias. Heidän Messias-haaveensa oli täysin murskattu. Mutta Jumala osoitti hänen olevan kirkkauden Herran.

Jeesus kuoli. Näin vihollisten voitto näytti täydelliseltä. He olivat yllyttäneet Jeesusta astumaan alas ristiltä, jotta he voisivat uskoa hänen olevan Jumalan Poika (Matt.27:42).

Emme useinkaan tule ajatelleeksi, miten ihmeellistä on, että Jeesus kuoli. Miten Jumalan Poika saattoi kuolla? Eihän Jumala voi kuolla? Ihmisenä hän oli synnitön, vapaa kuolemantuomiosta, joka syntiinlankeemuksen ja turmeluksen seurauksena lankeaa meidän päällemme. Eihän hänen oikeastaan olisi pitänyt kuolla. Itse asiassa on väärin sanoa, että Jeesus surmattiin, eihän ihmisillä ollut valtaa ottaa hänen henkeään. Evankeliumien mukaan hän antoi vapaaehtoisesti henkensä. Tässä ei ole kysymys vain siitä, että hän halusi mennä Jerusalemiin tietoisena siitä, mikä häntä odotti siellä, eikä myöskään siitä, että hän antautui vapaaehtoisesti pyöveleittänsä käsiin, kuten Johannes erityisesti osoittaa kuvatessaan kärsimyshistorian vaiheita (Joh.18:1-12). Jeesuksen kuolinhetken kuvaus ilmaisee meille, että hän antoi vapaaehtoisesti henkensä. Puhuessaan toiseksi viimeisen kerran ristillä Jeesus sanoi: "Se on täytetty" (Joh.19:30). Sitten hän taivutti alas päänsä ja antoi henkensä, kuten Johannes ilmaisee asian, ja Luukas kirjoittaa: "Ja Jeesus huusi suurella äänellä ja sanoi: 'Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni.' Ja sen sanottuaan hän antoi henkensä" (Luuk.23:46). Pilatuksen kerrotaan myös hämmästyneen siitä, että Jeesus oli jo kuollut (Mark.15:44).

Kaikki tämä käy yksiin Jeesuksen omien sanojen kanssa: "Minä olen se hyvä paimen. Hyvä paimen antaa henkensä lammasten edestä. - Sen tähden Isä minua rakastaa, koska minä annan henkeni, että minä sen jälleen ottaisin. Ei kukaan sitä minulta ota, vaan minä annan sen itsestäni. Minulla on valta antaa se, ja minulla on valta ottaa se jälleen" (Joh.10:11, 17-18).

Haudattiin. On hyvin epätavallista, että tätäkin puolta korostetaan niin voimakkaasti kuin sekä Uudessa testamentissa että uskontunnustuksessa tehdään. Tehdessämme lyhyesti selkoa jonkun ihmisen elämän vaiheista ja lopusta, emme tavallisesti mainitse muuta kuin hänen kuolemansa. Mie-

lestämme hautaaminen on itsestään selvä asia. Miksi Jeesuksen hautausta sitten erityisesti korostetaan? Voimme perustellusti löytää joitakin syitä tähän. Hautaus vaikuttaa olevan valmistautumista ylösnousemukseen, vaikkeivät opetuslapsetkaan sitä aavistaneet. Jeesuksen ruumista ei hyljätty millekään yleiselle hautauspaikalle. Evankeliumit ovat tallentaneet yksityiskohtaisia tietoja sekä hautauksen kulusta että sen tapahtumapaikasta. Hautaus suoritettiin erittäin huolellisesti käärinliinojen ja hyvänhajuisten yrttien kanssa, joita oli noin sata naulaa (Joh.19:39) eli yli 30 kiloa. Nämä seikat osoittavat, että Jeesus todella oli kuollut ja tätä pidettiin peruuttamattoman lopullisena. Kenenkään mieleen ei noussut ajatusta hänen ylösnousemisestaan, vain ylipapit pelkäsivät, että opetuslapset valheellisesti yrittäisivät osoittaa Jeesuksen nousseen kuolleista (Matt.27:63). Hänet haudattiin siihen hautaan, jonka Joosef Arimatialainen oli hakkauttanut itseään varten. Tämä seikka oli erittäin merkityksellinen myöhempien tapahtumien kannalta.

Herra on totisesti ylösnoussut

Koko kristillinen uskomme kaatuu tai kestää sen uskomattoman tapahtuman varassa, että Jeesus nousi kuolleista. Apostoli Paavali sanookin: "Jos Kristus ei ole noussut kuolleista, turha on silloin meidän saarnamme, turha myös teidän uskonne" (1.Kor.15:14). Hän jatkaa: "Mutta jos Kristusta ei ole herätetty, niin teidän uskonne on turha, ja te olette vielä synneissänne" (1.Kor.15:17). Ellei Kristus ole noussut kuolleista, koko kristinuskon on silloin pettävä toiverakennelma, tyhjä illuusio, ja apostolit ja heidän seuraajansa vielä meidänkin päivinämme ovat pettureita eli "väärä Jumalan todistajia", kuten Paavali ilmaisee asian.

Joidenkin mielestä sillä ei ole mitään merkitystä, onko ylösnousemus tosi vai ei, pääasiaahan on, että voimme uskoa johonkin. Mikään muu ei ole varmaa ja todellista kuin tämä elämä ja tämä maailma. Mitä tapahtuu kuoleman jälkeen, siitä emme voi tietää mitään, ja jos kristinuskon voi antaa joillekin ihmisille vapauden ja hyvän omantunnon tässä ajassa, siitä on jo ollut hyötyä. Näin ei kuitenkaan Paavali eikä kukaan apostoleista olisi voinut ajatella. Heidän mielestään olisi herjausta esittää tämän suuntaisia ajatuksia, jotka ovatkin epäuskosta lähtöisin.

Emmekö me sitten ole huonoissa kantimissa, jos kristinuskon totuus on näin ohuen langan varassa? Vastauksemme on, että vaikka lanka onkin ohut, se ei merkitse paljoakaan, kunhan se vain on vahva. Toisaalta, Kristuksen ylösnousemuksen todisteet ovat meille riittävät. Tässä ei ole kysymys siitä, mitä virheellisesti kutsutaan Jeesuksen hengen ylösnousemuksiksi, sillä tällä tarkoitetaan sitä, ettei hänen ruumiinsa noussut kuolleista,

vaan hän alkoi ainoastaan "elää uudelleen opetuslasten sydämissä". Tällainen opetus väärentää evankeliumin ja apostoleiden todistuksen. Kun Uudessa testamentissa puhutaan Kristuksen ylösnousemuksesta, sillä tarkoitetaan aina ruumiin ylösnousemista. Joidenkin ihmisten mielestä emme tarvitse mitään ulkonaista todisteita siitä, että Kristus on noussut kuolleista. Sisäinen varmuus tästä saadaan muulla tavalla. Tämä on totta sikäli, että usko ei synny vain oman järkeilymme tuloksena, vaan Hengen voiman vaikutuksesta. Uskon perustana ei ole inhimillinen tieto eivätkä ihmisten mielipiteet, vaan Jumalan voima. On kuitenkin luonnollista, että apostolit ja evankelistat esittivät tiettyjä tosiasioita todisteina siitä, että Kristus on todella noussut kuolleista. He puhuvat siitä, minkä he ovat omin silmin nähneet. Evankelista Luukas mainitsee myös Apostolien tekojen alussa, että Kristus heille "monien epäamättömien todistusten kautta osoitti elävänsä" (1:3). Heidän uskonsa ei todellakaan perustunut pelkästään sisäisiin elämyksiin, vaan myös erittäin konkreettisiin tapahtumiin, joiden kautta Jumala oli puuttunut heidän elämäänsä.

Väistämätön tosiasia, joka täyttää meidät yhä suuremmalla pyhällä pelolla, mitä useammin pysähdymme sen eteen, on tyhjä hauta. Ylösnousemuksen vaiheilla käydyt ensimmäiset keskustelut osoittavat, ettei tyhjän haudan tosiasiaa koskaan asetettu kyseenalaiseksi. Se oli kiistämätön lähtökohta. Sen kieltäminen oli mahdollista vain siten, että keksittiin sellainen selitys, joka mitätöisi kokonaan Kristuksen ylösnousemuksen. Tämän menettelytavan kohtaamme jo Uudessa testamentissa. Ylipapit eivät yrittäneet kieltää sitä, että hauta oli tyhjä - se olisi ollut mahdotonta - mutta he alkoivat sotilaiden välityksellä levittää perätöntä huhua, että opetuslapset olivat ryöstäneet ruumiin. Asian lähempi tarkastelu kuitenkin osoittaa, että sekä vihollisten että ystävien olisi ollut mahdotonta ryöstää hautaa. Johannes, itse silminnäkijä, kuvaa evankeliumissaan, miten hän kävi Pietarin kanssa haudalla, missä he löysivät liinavaatteet kokoon käärittynä. Hänestä sanotaan, että hän "näki ja uskoi" (Joh.20:8).

Myöhemminkin on yritetty mitätöidä ylösnousemuksen todellisuutta eri tavoin, mutta tällöin on jouduttu kieltämään myös tyhjän haudan todistus. On yritetty näyttää toteen, että Jeesus oli ainoastaan valekuollut. Tämä oletamus vie meidät kuitenkin vielä vaikeammin kuviteltavissa olevaan tilanteeseen. Evankeliumien kertomukset eivät millään lailla tue tätä oletamusta. Niiden mukaan Jeesus oli todella kuollut. Kun Jeesus ilmestyi opetuslastensa keskuuteen myöhemmin, hän ei vaikuta loppuun räakätyltä, puolikuolleelta mieheltä, joka on juuri vironnut ja vaivoin raahautunut ulos haudastaan. Päinvastoin, hän on elämän ruhtinas, joka läsnäolonsa kautta vastustamattomalla voimalla herättää uskon voitolliseen ylösnousemukseen. Kieltäjien yritys torjua se, mikä todella on tapahtunut, on mahdotto-

muudessaan vahvimpia todisteita ja syitä uskolle Kristuksen ylösnousemukseen. Vahvin peruste on kuitenkin Jeesuksen ilmestyminen hämmästyneille opetuslapsille, joiden vahva usko syntyi sen kautta, mitä he olivat omin silmin ja korvin nähneet ja kuulleet. Tästä uskostaan he todistivat elämälleen ja kuolemallaan.

Astui ylös taivaasiin

En voi koskaan unohtaa ensimmäistä Uuden testamentin eksegetiikan seminaaria, johon osallistuin. Siellä keskusteltiin Kristuksen taivaaseen astumisesta. Meidän oppinut ja radikaali professorimme huomautti kuin ohimennen, mutta sitäkin vaikuttavammin, että taivaaseen astuminen oli ainoastaan viimeinen ylösnousemukseen liittyneistä harhakuvista. Toiset osanottajat näyttivät yhtyvän professorin käsitykseen ja näinhän oli ajateltava, jos halusi olla "tieteellinen". Näiden aikojen jälkeen ovat uudet tuulet puhaltaneet maassamme. Kuitenkin on sanottava, että suuri osa kansastamme on yhä epäuskon kahleissa.

On ihmisiä, joiden mielestä Kristuksen taivaaseen astumista ei voida ymmärtää eikä hyväksyä, koska se edellyttäisi aivan erilaista maailmankäsitystä kuin mikä nykyajan ihmisellä on. Käsityksemme mukaan taivas ei ole kupu, joka kaareutuisi maapallon päälle. Taivasta ei myöskään löydy sinisen autereen takaa. Maailmankaikkeus ei tunne ylä- tai alaosaa. Joka on tutustunut Raamatun kieleen, tietää joka tapauksessa, että sellaiset ilmaukset kuin "korkeus" tai "ylhäällä" kuvaavat Jumalan maailmaa. Kuitenkaan ei koskaan ole kysymys näkymättömän maailman paikallistamisesta jollekin taivaankappaleelle tai johonkin maailmankaikkeuden osaan.

Apostoli Paavali opettaa: "Jumala asuu valkeudessa, mihin kukaan ei taida tulla" (1.Tim.6:16). Apostoli Luukkaan kuvatessa sitä, että Jeesus astui ylös taivaaseen (Apt.1:9), hän kertoo yksinkertaisesti sen, mitä opetuslapset saattoivat omin silmin havaita. Hän hävisi näkymättömiin heidän edessään, mutta ei kuten lintu, joka kohoaa yhä korkeammalle vähitellen häipyen kokonaan katsojan näköpiiristä. Jeesuksesta sanotaan, että pilvi vei hänet pois heidän näkyvistä. Tämä pilvi oli samanlainen kuin se, joka varjosi opetuslapset kirkastusvuorella.

Kristuksen taivaaseen astuminen on siis tapahtuma sinänsä, joka muodostaa tietyn vaiheen Kristuksen kirkastamisessa. Taivaaseen astumisen ja ylösnousemuksen välillä on neljäkymmentä vuorokautta. Tämä oli opetuslapsille siunattu ajanjakso, koska Ylösnoussut ilmestyi heille ja antoi selvän ja vakuuttavan todisteen siitä, että hän oli todella noussut kuolleista. Hän näyttäytyi heille kirkastetussa ruumiissaan, puhui heidän kanssaan,

asetti pyhän kasteen sakramentin, söi ja joi heidän kanssaan ja vakuutti heille, ettei hän ollut vain henki tai aave. Hän lähestyi heitä kuten ihminen ja salasi vielä taivaallisen ja jumalallisen kirkkautensa, koska he eivät olisi voineet kestää sitä. Kun Jeesus ilmestyi taivaaseen astumisensa jälkeen, hänen kirkkautensa jumalallinen loisto ja valkeus sokaisi Sauluksen (Apt.9), ja sai Johanneksen lankeamaan maahan aivan kuin hän olisi ollut kuollut (Ilm.1:9-17). Näin ei tapahtunut noiden neljäkymmenen päivän aikana. Maria erehtyi pitämään häntä puutarhurina ja Emmauksen opetuslapset luulivat hänen olevan muukalaisen.

Taivaaseen astumisensa jälkeen Kristus palasi taivaalliseen kirkkauteensa. Hän on Isän luona, mistä hän myös lähti maan päälle. Hän istuu Isän oikealla puolella, ja kaikki valta on annettu hänen käsiinsä.

Kristuksen taivaaseen astumiseen liittyy kaksi suurta lupaus. Toisen ilmaisee evankelista Matteus evankeliuminsa loppuriveillä: "Katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti." "Hän elää, hän elää ja seuraa meitä yhä, näkymättömänä taivaastaan", kuten eräs ruotsalainen virsi ilmaisee asian. Mitä niiden neljäkymmenen päivän aikana tapahtui näkyvällä ja havainnollisella tavalla, se tapahtuu vieläkin joka päivä näkymättömässä muodossa aina maailman loppuun asti. Kristus on yhtä lähellä opetuslapsiaan tänä päivänä kuin niiden neljäkymmenen päivän aikana. Hän kulkee yhä suljettujen ovien läpi, hän antaa rauhattomalle sydämelle lohdutuksen ja rauhan ja hän aterioi kanssamme pyhässä ehtoollisessa.

Toisen lupauksen löydämme Apostolien tekojen alussa. "Tämä Jeesus, joka otettiin teiltä ylös taivaaseen, on tuleva samalla tavalla, kuin te näitte hänen taivaaseen menevän." Ensimmäiset kristityt pitivät tätä lupausa totena aivan toisella tavalla kuin nykyään on tapana. He odottivat hänen takaisin paluutaan joka päivä ja joka hetki. Olivatko he erehtyneet? Petettiinkö heitä? Oliko Jeesus itse erehtynyt toisen tulemisensa ajankohdan suhteen, kuten jotkut kärsimättömät teologit ovat näinä päivinä esittäneet? Jos kysymyksessä on erehdys tai virhearviointi, se on tietysti ihmisestä lähtöisin. Kirkon historiassa on tapahtunut useita kertoja, että kristityt ovat odottaneet Kristuksen tulevan takaisin heidän omana elinaikanaan. Mikäli he eivät ole yrittäneet Jumalan sanan vastaisesti määrätä päivää ja hetkeä, vaan ovat eläneet odottaen, he eivät totisesti ole pettyneitä. Vanhan liiton aikana eläneet hurskaat eivät myöskään olleet pettyneitä, vaikka he odottivat alituisesti Messiaan saapumista saamatta kuitenkaan koskaan nähdä häntä. Joka odottaa Herraa, hän ei tule koskaan pettymään.

Onhan ilmeistä, ettei Jeesus, Jumalan Poika, voinut erehtyä takaisin tuloinsa suhteen, vaan sekä hänen seuraajansa että kieltäjänsä ovat tulkinneet

väärin hänen sanansa. Me elämme Kristuksen taivaaseen astumisen ja takaisin paluun välistä aikaa. Se, että tiedämme Kristuksen astuneen taivaaseen, saa meidän katseemme suuntautumaan ylös ja eteenpäin. Se tekee meistä odottavia ihmisiä. Kirkon suuri heikkous tällä hetkellä on epäilemättä siinä, etteivät kristityt enää odota Kristuksen paluuta. Meistä on tullut tämän maailman lapsien kaltaisia, ja maallistuminen valtaa tämän tähden alaa. Olemme unohtamassa ikuisuuden tämän oman aikamme kustannuksella.

Tuomitsemaan eläviä ja kuolleita

Jeesus sanoi: "Minä en ole tullut maailmaa tuomitsemaan, vaan pelastamaan maailman" (Joh.12:47). Siksi onkin ihmeellistä, että juuri hän kerran tuomitsee koko maailman. Hän, joka jätti taivaan kirkkauden tullakseen meidän kurjuuteemme ja ottaakseen päällensä meidän syntimme kantaen ne ristin puulle pyhässä ruumiissaan. Hän tulee kerran takaisin tuomarina. Hän, jossa jumalallinen rakkaus on ruumiillistunut, tuomitsee maailman. Tämä on ennen kuulumatonta.

Kun tavallisesti lempeäksi ja hyväntahtoiseksi tunnettu ihminen joskus tulistuu ja puhuu suunsa puhtaaksi, se on vaikuttava tapahtuma. Ärtymisen ihmisen toistuviin kiukunpurkauksiin emme taas lopulta jaksa lainkaan reagoida. Mutta kun rakkaus muuttuu ankaruudeksi, se synnyttää pelkoa ympäristössä. Ymmärrämme, että jotakin hirvittävää on tapahtunut, kun lempeyden ja rakkauden tilalle on tullut viha.

Ristillä Kristus kohtasi Jumalan rankaisevan vihan, jonka olisi pitänyt tulla meidän osaksemme, hän tuli sijaisksemme, jotta me pääsisimme vapaiksi. Viimeisellä tuomiolla hän on itse tuomarina. Kun hän lausuu tuomion kadotukseen joutuville, heillä ei ole enää puolustajaa, vielä vähemmän sijaiskärsijää syntiensä edestä. Se, että ihminen kadotukseen joutuessaan on Jumalan rakkauden, Sovittajan ja Vapahtajan tuomion alainen, on kauhistuttavinta, mikä voi kohdata ihmistä. Kadotuksen ja tuomion pistävin piikki onkin siinä, että hän, joka on rakastanut meitä kuolemaan asti, julistaa meidät tuomituiksi.

Sen todellisuuden kokeminen, että Ihmisen Poika tuomitsee, tekee kaikki inhimilliset vastaväitteet tuomiota ja kadotusta vastaan mahdottomiksi. Jos Vapahtajamme, joka on mennyt kuolemaan kaikkien meidän edestämme, antaa meille tuomion, olemme sen varmaan myös ansainneet. Voimme olla varmoja, että Vapahtaja on tehnyt kaikkensa vapauttaakseen myös ne, jotka hänen lopulta kuitenkin täytyy tuomita. Sillä hän "ei ole tullut maailmaa tuomitsemaan, vaan pelastamaan maailman".

Usein hyökätään Jumalaa vastaan sanomalla, ettei ole hänen rakkautensa mukaista tuomita meitä iankaikkiseen kadotukseen. Paavalin opetuksen mukaan meidän tulisi sen sijaan tutkia itseämme, ettei meitä tuomittaisi (1.Kor.11:31). Pystyisimmekö me, itsekkäät ja rakkaudettomat ihmiset, opettamaan Kristukselle mitä rakkaus on? Voisimmeko me, jotka itse olemme epäoikeudenmukaisia, opettaa Pyhälle ja Vanhurskaalle, mikä on oikein?

Aivan yhtä väärin on yrittää lohduttaa rauhatonta sielua ajatuksella, ettei tuomio ole ikuinen tai etteivät kadotukseen joutuvat tiedosta tuomiotaan eivätkä siis kärsi siitä tai että kaikki se on väärää, mikä sotii oppia "Jumala on rakkaus" vastaan. Tämän suuntaista lohdutusta antavat jotkut hyvää tarkoittavat sielunhoitajat. Hän, joka näin opettaa, korottaa itsensä Herran Kristuksen, Vapahtajan ja Tuomarin yläpuolelle. Hänen lohdutuksensa ja opetuksensa on valhetta ja petosta. "He pettivät suloisilla sanoilla ja kau- niilla puheilla vilpittömien sydämet" (Room.16:18).

Meidän rajoitetulla käsityskyvyllämme on vaikeaa tai suorastaan mahdotonta ymmärtää toisaalta Jumalan ääretöntä rakkautta ja toisaalta Jumalan iankaikkista tuomiota. Meidän on nöyryyttävä pitäytymään siihen mitä Jumala on sanansa kautta meille ilmaissut. Tästä me saamme todellisen lohdutuksen. Toisaalta meille on selvästi ilmaistu, että "Jumala tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden" (1.Tim.2:4). Kuitenkin Vapahtaja toisaalta puhuu varoituksen sanoja kadotuksesta ja ikuisesta tuomiosta. Jos kiellämme kadotuksen mahdollisuuden, kiellämme myös Kristuksen, emme vain hänen auktoriteettiaan repostelemalla hänen sanojaan, vaan koko hänen pelastustekonsa. Sillä jos me emme olisi lan- genneita ja turmeltuneita perisynnin seurauksena, Kristuksen ei olisi tar- vinnut tulla maailmaan. Hänen kuolemansa ristillä ei todista vain Jumalan rakkaudesta meitä syntisiä kohtaan, vaan myös hänen vihastaan syntiä kohtaan. Kristus osoittaa meille ristillä, minkä arvoisia me olisimme ellei hän olisi tullut meitä pelastamaan. Siksi haluammekin paeta synteinemme ajoissa hänen turviinsa.

Kuka on Pyhä Henki?

Meidän on helpompaa muodostaa jonkinlainen mielikuva Isästä ja Pojasta kuin Pyhästä Hengestä. Kaksi ensiksi mainittua jumalallista persoonaa saavat aivan toisella tavalla konkreettisen hahmon kuin Pyhä Henki. Jo sana henki itsessään näyttää kuvaavan jotakin muodotonta ja epämääräistä.

Siksi on tärkeää pitäytyä siihen, että Pyhä Henki on jumaluuden kolmas persoona, yhtä todellinen ja itsenäinen kuin Isä ja Poika. Hän ei siis ole pelkästään persoonaton voimavirta, joka olisi Isästä ja Pojasta lähtöisin.

Vielä vähemmän Pyhä Henki on kirkossa tai seurakunnassa vallitseva yhteishenki. Ei myöskään riitä, jos sanomme Hengen olevan Jumalan tapa ilmaista itsensä meille sen jälkeen, kun Kristus on astunut taivaaseen. Jotkut ovat siinä virheellisessä uskossa, että Henki syntyi ensimmäisenä heluntaina.

Henki on iankaikkinen kuten Isä ja Poika. Hän oli jo aikojen alussa, jolloin "Jumalan Henki liikkui vetten päällä". Henki ei ole vähempi kuin Isä tai Poika, mutta ei kuitenkaan sama kuin Isä tai Poika. Poika, ei Henki, tuli ihmiseksi, mutta tämä "otti miehuuden Pyhän Hengen kautta ja syntyi Neitsyt Mariasta".

Athanasiuksen uskontunnustuksen voimakkaat lauseet hahmottavat nämä meidän käsityskyvyllemme liian korkeat totuudet kuin mahtavina iskuina: "Iankaikkinen on Isä, iankaikkinen on Poika, iankaikkinen on Pyhä Henki. Eikä kuitenkaan ole kolmea iankaikkista, vaan yksi iankaikkinen... Niin myös Isä on Jumala. Poika on Jumala, Pyhä Henki on Jumala. Eikä kuitenkaan ole kolmea Jumalaa, vaan yksi Jumala."

"Ja tässä kolminaisuudessa ei ole yksikään persoona ollut ennen eikä jälkeen toistaan eikä yksikään ole toistaan suurempi tai vähempi. Vaan kaikki kolme persoonaa ovat yhtä iankaikkiset ja aivan yhdenvertaiset. Niin että ennen kaikkea pitää, niin kuin ennen on sanottu, palveltaman kolmea persoonaa yhdessä jumaluudessa, ja yhtä Jumalaa kolmessa persoonassa. Joka siis tahtoo autuaaksi tulla, hänen tulee näin kolminaisuudesta ajatella."

Usein väitetään, että kaikki tämä on todellisuudesta etäännyneiden teologien kuivaa ja hedelmätöntä saivartelua. Tämä ei pidä paikkaansa. Kolminaisuusoppi, joka selvittää meille Pyhän Hengen olemusta, ei ole ihmisten keksimä. Jumala itse on sen ilmaissut. Kaikkein havainnollisimmalla tavalla Pyhä Kolminaisuus tulee esille Kristuksen kasteen yhteydessä. Taivaasta kuului silloin Isän ääni, Poika seisoi ihmisen hahmossa Jordanin rannalla ja Pyhä Henki laskeutui alas kuin kyyhkynen. Kolme persoona ja kuitenkin vain yksi Jumala.

Kun Jeesus lupaa opetuslapsille jäähyväispuheessaan toisen Auttajan, Pyhän Hengen, ei ole kysymys vähempiarvoisesta tai vähemmän voimakkaasta sijaisesta, jonka hän lähettää tilalleen. Pyhä Henki on sellainen kuin Isä ja Poika, iankaikkinen, kaikkivaltias ja ääretön. Apostoleille ei siis ensimmäisenä helluntaina annettu mitään Kristuksen korviketta. Sen tähden Jumala oli yhtä lähellä heitä Kristuksen noustua ylös taivaaseen kuin aikaisemminkin, vieläpä lähempänä, koska hän ei ollut heidän keskuudessaan pelkästään Jeesuksen hahmossa. Jumala asettui asumaan heidän sydämiinsä Pyhän Hengen kautta - missä Henki on, siellä on myös Isä ja Poika. Siksi Jeesus voi sanoa: "Jos joku rakastaa minua, niin hän pitää minun

sanani, ja minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulemme hänen tykönsä ja jäämme hänen tykönsä asumaan” (Joh.14:23).

Pyhää Henkeä kutsutaan tämän vuoksi nikealaisessa uskontunnustuksessa myös “Herraksi ja eläväksi tekijäksi”. Herran nimi on kaikkia muita nimiä korkeampi, joilla Jumala näyttäytyi Moosekselle ja Israelin kansalle. Tämä nimi annettiin myös Kristukselle (Fil.2:9-11; 1.Kor.12:3, Joh.21:7). “Herra on Henki”, sanoo apostoli Paavali (2.Kor.3:17). Siksi Henki on todellinen elämän antaja jo tässä elämässä: “Sinä lähetät henkesi ja ne luodaan, ja Sinä uudistat maan muodon” (Ps.104:30). Ilman Jumalan Pyhää Henkeä kaikki luodut olennot kuolisivat. Kuitenkin on ennen kaikkea kysymys iankaikkisesta elämästä. Jokaisen ihmisen on synnyttävä vedestä ja Hengestä päästäkseen sisälle Jumalan valtakuntaan (Joh.3:5), ja Hengestä syntyminen merkitsee samaa kuin Jumalasta syntyminen (Joh.1:13).

Miten Henki synnyttää ihmisen uuteen elämään? Aivan niin kuin Jumala alussa loi koko maailman sanansa kautta, siten Henki synnyttää uudelleen ihmisen sanan kautta. Jeesus sanoo: “Henki on se, joka eläväksi tekee, ei liha mitään hyödytä. Ne sanat, jotka minä olen teille puhunut, ovat henki ja ovat elämä” (Joh.6:63). Henki vaikuttaa sanan kautta, ja sana saa uudeksi luovan voimansa Hengestä. Missä Jumalan sanaa julistetaan puhtaasti ja selvästi, siellä vaikuttaa myös Henki. “Tahtonsa mukaan hän synnytti meidät totuuden sanalla” (Jaak.1:18).

Mikä on Kirkko?

Tuskin missään muussa kysymyksessä on vallalla niin suuri epävarmuus ja epäselvyys kuin tässä. Se koskee jo sanan alkuperää. Tavallinen käsitys on nykyään, että sana “kirkko” olisi peräisin kreikan kielen adjektiivista “*kyriakon*” tai “*kyriake*”, Herran (oma). Tätä etymologista selitystä asiantuntijat eivät kuitenkaan pidä mahdollisena. On todennäköisempää, että sana tulee keltin kielen sanasta “*kyrk*”, joka on skotlantilaisten lähetyssaarnaajien kautta kulkeutunut germaaniin maihin, missä sitä on alettu yleisesti käyttää. Romaanisissa kielissä on sitä vastoin säilynyt kreikan kielen, Uudessa testamentissa esiintyvä sana “*ekklesia*”. On tuskin mahdollista, että kreikan “*kyriakon*” olisi aivan kuin siirtynyt suoraan germaaniin kielisiin ohi romaanisten kielten. Keltin kielen sana “*kyrk*” merkitsee rajattua, aidattua, ja kielellisesti se liittyy latinan sanaan “*circus*”. Tämä vie meidät ajattelemaan Jeesuksen sanoja lammastarhasta tai -karsinasta (Joh.10:1).

Tärkeintä ei kuitenkaan ole tämän sanan alkuperän selvittäminen, vaan mitä Kirkko tai seurakunta merkitsee Uudessa testamentissa ja uskontunnustuksessamme. Uudessa testamentissa ei ole mitään määritelmää kirkko-

käsitteelle, mutta uskontunnustuksissamme on lyhyesti ilmaistu, mikä Kirkko on, ja laajemmat selitysteokset ovat tarkastelleet tätä kysymystä lähemmin. Näin ollen on kummallista kuulla sanottavan, ettei luterilaisuudella ole mitään kirkko-oppia. Päinvastoin on niin, että Augsburgin tunnustus on ensimmäisenä koko kirkon historian aikana määritellyt, mitä kirkkokäsitteellä ymmärretään, ja tähän nojautuvat kaikki muutkin, myöhemmin syntyneet määritelmät sekä reformoidulla että roomalaiskatolisella taholla. Lutherille ja hänen työtovereilleen oli erittäin tärkeä selvittää tarkoin Kirkon olemus, koska roomalaiskatoliset pitivät heitä lahkona, joka oli eronnut oikeasta Kirkosta. Heidän oli siis löydettävä vastaus kysymykseen, mitkä ovat oikean Kirkon tunnusomaiset piirteet. He eivät voineet tyytyä selitykseen, että kumpikin osapuoli oli tavallaan oikeassa ja olivat yhden ja saman kirkon eri haaroja. Jos Rooman kirkko olisi ollut oikea, tai jos myös se olisi ollut oikea, Luther ei olisi koskaan hyljännyt sitä. Kristus on perustanut yhden Kirkon, joka hänen lupauksensa mukaan kestää ikuisesti. Jos me yritämme perustaa uutta Kirkkoa Kristuksen Kirkon rinnalle, se merkitsee kapinaa Herraa vastaan. Kun uskonpuhdistajat hylkäsivät kato-lisen kirkon, he olivat siis lujasti siinä uskossa, että he eivät perustaneet uutta kirkkoa, vaan palauttivat "vanhan oikean Kirkon" entiselleen, koska paavin kirkko oli antikristillinen ja luopunut oikeasta opista. Todistaakseen tämän he viittasivat ennen kaikkea Raamattuun, mutta myös kirkkoihin, jotka olivat opettaneet samoin kuin Luther ja Melanchton. He seisoiivat siis profeettojen, apostolien ja kirkkoisien rakentamalla perustalla.

Oikean Kirkon tärkein tuntomerkki onkin sen tähden se, että siellä julistetaan puhtaasti ja selvästi Jumalan sanaa ja hoidetaan sakramentit oikein. Tässä on myös ainoa peruste Kirkon ykseydelle.

Nyt kohtaamme varmaan sellaisia vastaväitteitä, että kaikki väittävät julistavansa Jumalan sanaa puhtaasti ja selvästi. Miten voimme päättää, kuka on oikeassa? Edelleen, eikö ole sairaalloista ylimielisyyttä kirkolta vaatia olevansa ainoa oikea auktoriteetti? Voi kyllä olla näinkin, mutta toisaalta jokaisen kirkon ensimmäinen velvollisuus ja oikeus on todistaa oppinsa yhdenpitävyys Raamatun sanan kanssa. Kirkko, joka ei voi eikä halua tätä tehdä, tuomitsee itse itsensä.

Ei yksikään kirkkokunta voi säilyä Raamatun opin pohjalla, ellei se alituisesti valvo ja taistele. Jokin yhteisö voi langeta ja kulkea harhaan samoin kuin yksityinen kristittykin. Ei riitä, että sanomme pitävämme Raamattua korkeimpana auktoriteettinamme, se täytyy myös tehdä. Ei riitä, että kutsumme itseämme tunnustaviksi kristityiksi tai luterilaisiksi, meidän on myös oltava sitä. Jotta kirkolla olisi oikeus olla olemassa, sen tulee rohkeasti julistaa Jumalan puhdasta evankeliumia, ja nöyrästi sanoa uskonpuhdistajien kanssa: "Olemme oikea, ortodoksinen (oikeauskoinen) Kirk-

ko”, sillä pitäydymme Jumalan väärentämättömään sanaan. Jos kirkko ei voi tätä tehdä, sen on parasta vaieta.

Suomen kirkon korkein auktoriteetti on Raamattu ja sen oppiin nojautuvat Tunnustuskirjat. Kuitenkin tämä on pääomaa, joka on suurelta osalta jätetty käyttämättä. Vain harvat tuntevat ja tunnustavat Tunnustuskirjamme, ja siksi myös Raamatun sisältö on monille edelleen epäselvä. Teologien koulutukseenkaan ei sisälly välttämättä Tunnustuskirjojen perusteellista tutkimista. Katekismusta tutkitaan liian vähän ei vain kouluissa, vaan myös kirkon omassa opetustyössä.

Yleinen epäselvyys ja tietämättömyys eri opinkysymyksissä vallitsee sekä pappien että maallikkojen keskuudessa. On selvää, että tunnustuksellisuus, joka useinkin on vain muodollista, ei ole juuri minkään arvoista. Tunnustaminen merkitsee, että koko elämällämme tuomme vakaumuksemme mukaan esille Raamatun ja Tunnustuskirjojen totuutta. Kirkon tehtävänä on ennen kaikkea Pyhän Hengen avulla säilyttää oikea oppi ja tunnustus ja siirtää ne tuleville sukupolville, kunnes Vapahtajamme ja Pelastajamme Jeesus Kristus kirkkaudessaan palaa takaisin.

Yksi Kirkko

Erittäin tavallinen käsitys Kirkosta on seuraava: Kristus perusti yhden Kirkon. Tämä kasvoi ja vähitellen levittäytyi yhä laajemmalle. Muutamat pienet lahkot erosivat tästä, mutta ”emäkirkko” - oltuaan ensin Rooman valtiovallan vainoama ja tultuaan ei vain sallituksi, vaan myös ainoaksi lailliseksi uskonnoksi - säilyi ulkonaisesti yhtenäisenä noin tuhannen vuoden ajan. Sen jälkeen se jakaantui kahteen osaan, itäiseen ja läntiseen, jotka taistelivat keskenään. Länsimailla Kirkko hajaantui edelleen uskonpuhdistuksen aikana. Tästä lähtien on kehitys kulkenut yhä suurempaa hajanaisuutta kohti, kunnes ekumenian aikakausi on muuttanut kehityksen suunnan. Toisistaan erossa olleet kirkkokunnat etsivät nyt yhteyttä toisiinsa, ja päämääränä on loppujen lopuksi yksi ainoa näkyvä Kirkko maan päällä. Tämän näkemyksen pohjalta tunnustuksen ”Uskon yhteen Kirkkoon” täytyy merkitä suurin piirtein seuraavaa. Uskon, että Kirkko oli kerran yksi. Uskon myös, että sen pitäisi olla yksi tänä aikana. Tällä hetkellä Kirkko on eripuraisuuden hajottama, mutta tulevaisuudessa se Jumalan avulla tulee yhdistymään. Toivon ykseyttä, johon ei vielä ole päästy, mutta joka tulevaisuudessa tulee toteutumaan.

Tässä yhteydessä korostetaan tavallisesti, että hajaannus on synti. 1500-luvulla tapahtuneen kirkollisen hajaannuksen suhteen sanotaan jalomielisesti: Jos Rooma olisi silloin toiminut rakkaudellisemmassa hengessä ja

Luther sovinnollisemmin ja nöyremmin, ei hajaannusta olisi koskaan syntynyt. Molempien osapuolten on nyt tehtävä parannus. Samoin voidaan tuomita maassamme esiintynyt eripuraisuus ja hajaantuminen 1800-luvulla ja omana aikanamme. Jos kirkon edustajat olisivat toiminnsaan osoittaneet suurempaa lempeyttä ja ymmärtämystä ja toisaalta erilaisten kirkollisten suuntien johtajat suurempaa nöyryyttä, tulos olisi voinut olla aivan toisenlainen. Nyt on tullut aika katua ja tehdä parannus rintaman molemmilla puolilla, ja näin voivat toisistaan eronneet suunnat jälleen yhdistyä.

Jokainen yhdistyneen kirkon jäsen toimisi parhaansa mukaan kokonaisuuden hyväksi, samalla kuitenkin luopuen epäoleellisista korostuksista. Jotakin täytyy uhrata yhtenäisyyden hyväksi. Tältä yhteiseltä pohjalta syntyisi myöhemmin uusi uskontunnustus, johon kaikki nyt erillään olevat kirkkokunnat voisivat yhtyä. Etsitään siis pientä yhteistä nimittäjää, ja sanotaan: Kristuksessa me olemme yksi, mutta tietyt dogmit erottavat meitä.

Tämä näky saattaa vaikuttaa erittäin kiehtovalta, mutta sen lisäksi että sen soveltaminen aiheuttaa monia vaikeuksia käytännössä ollaan kärkeäitä vaatimaan toiselta osapuolelta suurempia myönnytyksiä kuin omalta - tämä ekumeeninen näkökanta ei ole raamatullinen. Se ei ole myöskään historiallisesti oikea, koska Kristuksen Kirkossa ei ole tapahtunut sitä kehitystä hajaannuksesta ykseyteen, jota tässä edellytetään. Se ei myöskään koostu eri suunnista, jotka yhdessä muodostaisivat kokonaisuuden tai koko totuuden. Ei myöskään pidä paikkaansa, että ykseys olisi ollut vallalla tuhannen vuoden ajan ja sen jälkeen menetetty, ja nyt taas lähes tuhannen vuoden jälkeen sitä etsitään jälleen ekumeenisen liikkeen avulla. Jeesus sanoo itse Kirkostaan: "Helvetin portit eivät sitä lannista", ja sen mukaisesti tunnustaa Augustana: "Myös opetetaan, että aina ehdottomasti on ja pysyy yksi pyhä kristillinen kirkko". Kirkko on siis tänään sama kuin tuhat tai neljäsataa vuotta sitten, ja se on yksi. Augsburgin tunnustus jatkaa: "Se on kaikkien uskovien yhteisö, joiden keskuudessa evankeliumi puhtaasti saarnataan ja pyhät sakramentit evankeliumin mukaisesti jaetaan". Se, että Jumalan sanaa julistetaan puhtaasti ja sakramentit hoidetaan oikein, on Kirkon tärkein ja välttämättömin tuntomerkki. Yhteisö, jossa sanaa ei julisteta selvästi ja puhtaasti eikä sakramentteja hoideta Kristuksen asetuksen mukaan, ei ole oikea Kirkko, vaikka sillä olisikin kunniakkaita perinteitä ja vaikka se olisi levinnyt hyvin laajalle. Kirkko on totuuden pylväs ja perustus (1.Tim.3:15). "Kirkko", joka väärentää Jumalan sanan tai muuttaa Kristuksen asetukset, ei ole Kristuksen Kirkko, vaan antikristillinen kirkko.

Ekumeenisen työn kannalta edellä esitetyillä näkymillä on perustavanlaatuinen ja mullistava merkitys. Yhteyttä ei voida "synnyttää" inhimillisten

ponnistuksien, liittojen tai sopimusten kautta, ei myöskään eri osapuolien myönnytyksillä, jolloin päädytään eräänlaiseen minievangeliumiin. Emme pysty hallitsemaan jumalallista totuutta siten, että me eräänlaisia lehmänkauppoja tekemällä korjaisimme sen, mikä on rikki. Yhteyttä ei saavuteta myönnytyksillä totuutta vastaan, ei edes "pikkuasioissa", vaan ainoastaan pitäytymällä tiukasti totuuteen. Todellinen yhdistävä side ei ole inhimillinen sopimus tai liitto, vaan yksimielisyys "evangeliumin opista ja sakramenttien hoidosta." Yksi Kirkko on "pyhien ja uskovien yhteisö." Yksin Jumala tuntee tosiuskovat, mutta tämä ainoa tosi Kirkko seisoo ajasta aikaan saaden näkyvän hahmon aina siellä, missä Jumalan sanaa julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan.

Voimmekin sanoa, että yhteys saavutetaan noudattamalla seuraavia periaatteita: "Takaisin Raamattuun! Takaisin apostoliseen tunnustukseen!"

Pyhä, yleinen, apostolinen

Kirkko on myös pyhä, yleinen ja apostolinen. Mitä kirkon pyhyys merkitsee? Tarkoittaako se jokaisen jäsenen synnittömyyttä? Tähän vastataan toisinaan kevyesti, ettei kirkon pyhyys merkitse sitä, että jäsenet olisivat pyhiä.

Tunnustuskirjoissamme erotetaan kirkon laajempi ja varsinainen merkitys. Laajemmassa merkityksessään kirkko on pyhien yhteisö, missä Jumalan sanaa julistetaan puhtaasti ja sakramentit jaetaan oikein. Nämä ovat selviä tuntomerkkejä, jotka voidaan todeta ulkoisten havaintojen perusteella. Jumalan sanan puhdas ja selvä julistus ei ole mikään hämärä tai epäselvä kysymys. Kristus ei jättänyt meitä epätietoisiksi siitä, miten sakramentit on hoidettava hänen tahtonsa mukaan. Puhdasoppinen kirkko on jotakin konkreettista ja havaittavaa. Suurin vaikeus on kuitenkin nykyisessä tilanteessa siinä, että vaikka Ruotsin ja Suomen kirkot virallisesti ovatkin puhdasoppisia ja pitävät tunnustuksensa mukaan Raamattua korkeimpana auktoriteettinaan, kuitenkin ei Jumalan sana saa aina olla tärkein ohjekirja käytännön elämässä, saarnassa, virallisissa julkilausumissa ja kirkolliskousten päätöksissä.

Kerran saatettiin sanoa maamme kirkosta, että se oli oikeaoppinen, pyhä kirkko, koska se julisti oikeaa evankeliumia. Se ei kuitenkaan merkitse, että sen kaikki jäsenet olivat todella uskovia. Teeskentelijöitä ja jumalattomia on aina voinut soluttautua mukaan. Pyhä Kirkko varsinaisessa merkityksessään onkin tosiuskovat, jotka kuulevat Hyvän Paimenen äänen. He muodostavat pyhien yhteisön sen varsinaisessa merkityksessä. Yksin Jumala tuntee heidät. Hän, joka tutkii sydämet ja munaskuut. Tämä pyhä

Kirkko saa näkyvän muodon kaikkialla, missä Jumalan sanaa julistetaan puhtaasti ja sakramentit hoidetaan oikein.

Tämä Kirkko on myös yleinen. Mitä tämä sitten merkitsee? Sana yleinen on, kuten tunnettua, käännös sanasta "katolinen", joka monien mielestä nykyään kuulostaa epäilyttävältä. Tämä kreikan kielestä peräisin oleva sana merkitsee oikeastaan "kaiken sisäänsä sulkeva", mutta tämäkin voidaan ymmärtää väärin. Kirkon yleisyys eli "katolisuus" ei sinänsä merkitse, että siihen lukeutuu suuri joukko jäseniä. Ei ole lainkaan varmaa, että tosi Kirkko olisi enemmistönä täällä maan päällä. Emme voi tietää, onko suurin kirkkoyhteisö maan päällä oikeassa merkityksessä "katolinen" yhtä vähän kuin voimme sanoa lahkon tärkeimmän tuntomerkin olevan sen rajoittuneisuudessa ja pienessä levinneisyydessä. Aivan kuin lahkon varsinaisena tunto-merkkinä ovat harhakäsitykset, heresiat, niin toisaalta yleisen eli "katolisen" Kirkon ensisijainen tunnus on totuus, puhdas oppi. Tunnustuskirjoissamme puhutaan siksi "Rooman kirkosta ja muista lahkoista", kun taas uskonpuhdistajien sanotaan edustavan alkuperäistä, oikeaa ja yleistä Kirkkoa. Rooma ja toiset lahkot julistivat harhaoppeja, kun taas luterilainen kirkko julisti alkuperäistä, väärentämätöntä evankeliumia. Oikeaoppinen Kirkko on siksi myös yleinen Kirkko, *ecclesia catholica*, olipa se sitten vähemmistönä tai enemmistönä jonkin kansan keskuudessa tai koko maailmassa. Totuushan on aina kaikkialla voimassa, yleisesti pätevä, vaikka sen tunnustaisivatkin vain muutamat ihmiset. Uskonsa puolesta taistelleet ihmiset ovat tästä erinomaisena esimerkkinä. Profeetta Elia oli yksin, ja kuitenkin hän edusti oikeaa Israelia, samoin myös Daniel ja kolme miestä palavassa pätissä. Athanasiuksen aikana oli toisinaan vain viisi oikeaoppista piispaa koko Välimeren alueella. Kerettiläiset sen sijaan muodostivat suuren enemmistön roomalaisten valtakunnassa, ja vaativat tämän perusteella olevansa yleisen Kirkon jäseniä. Kuitenkin on niin, että tunnustaessamme uskovamme yleiseen Kirkkoon, ei ole kysymys "kansankirkosta", enemmistön kirkosta, vaan oikeaoppisesta Kirkosta. Kysymys on ennen kaikkea siitä, että kirkon on oltava pyhä ja apostolinen. Tosi Kirkko on perustettu apostolien ja profeettojen laskemalle perustalle, jossa Kristus itse on kulmakivi. Tämä Kirkko julistaa vain sitä samaa sanomaa, jota oikeaoppiset opettajat ovat julistaneet aina apostolien päivästä lähtien. Katolisuus ja apostolisuus kuuluvat siis erottamattomasti yhteen. Alkukirkon aikana kristityt pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä, leivän murtamisessa ja rukouksessa (Apt.2:42). Nämä samat piirteet ovat tunnusomaisia aina viimeisiin päiviin asti yleiselle ja katoliselle Kirkolle. Se säilyttää kalleimpana aarteenaan apostoleilta saamansa perinnön, puhtaan opin Kristuksesta ja elävän uskon Häneen.

Kirkko, joka käy mestaroimaan apostolien todistusta mieltensä mukaan,

asettuu samalla vastustamaan itse Kristusta. Se hajottaa samalla sitä perustusta, jolla se seisoo. Mutta rakentaessaan apostolien tunnustuksen lujalle perustalle Kirkko rakentaa Kristus-kalliolle. Tämä Kirkko kestää ikuisesti.

Apostolinen virka

“Tänään saarnasi jumalanpalveluksessa ruskeapukuinen mies”, kommentoivat eräänä sunnuntaina Götanmaalla seurakuntalaiset noin 30 vuotta sitten, kun he näkivät tutun kirkkoherransa sijasta maallikkomiehen saarnatuolisissa. Ihmetystä ei aiheuttanut vain tämän vieraan miehen asu. Vielä nykyäänkin seurakuntalaiset tekevät tarkasti eron “oikean papin” ja silloin tällöin saarnastuoliin nousevan maallikon välillä, vaikka kirkossamme onkin vuosikausia yritetty horjuttaa pyhän saarnaviran asemaa ja auktoriteettia. Opineet professorit ja dosentit yrittävät kilvan muinaisten antiklerikaalisten voimien rinnalla todistaa, ettei tämä virka ole millään lailla erityinen. Siinänsä oikeaa tasa-arvoisuuden periaatetta sovelletaan väärällä tavalla taisteltaessa tätä virkaa vastaan. Kun naisasialiike eräiden poliittisten puolueiden ja sanomalehtien tukemana on yrittänyt saada tätä virkaa avoimeksi myös naisille, tällöin on saatu tukea sellaiselta teologiselta näkemykseltä, joka kieltää erityisen viran olemassaolon. Naisille vaadittu virka ei toisin sanoen ole Jumalan asettama, vaan tämä on joidenkin mielestä ollut vain inhimillinen järjestelykysymys. Papin virka, joka Ruotsin kirkossa näin järjestettiin, ei oikeastaan ole virka.

Tämä kielteinen näkemys papin virasta on, kummallista kyllä, vastakkainen ei vain kansan keskuuteen syvään juurtuneelle käsitykselle tämän viran erikoisasemasta, vaan myös kirkolliselle käytännölle, jossa viran luonne korostuu vielä voimakkaammin kuin viisikymmentä vuotta sitten. Papin vihkimykset - puhumattakaan piispan vihkimyksistä - ovat paljon loistokkaampia ja komeampia kuin aikaisemmin. Vihkivää piispaa ympäröi joukko avustajia, jotka eivät enää esiinny yksinkertaisessa mustassa kaavussa, vaan pukeutuneina täydelliseen juhla-asuun. Joku onkin täydellä syyllä sanonut, että mitä enemmän jotkut teologit ovat väheksyneet viran merkitystä, sitä loistokkaammiksi ovat tulleet menot kirkollisissa vihkimyksissä. Jokaisen ajattelevan ihmisen mieleen nousee nyt kysymys, jos papin virka ei millään lailla eroa muista, miksi sitten tämä loisto ja komeus?

Papin viran merkityksen kaventaminen, jonka usein väitetään kuuluvan erityisesti, “luterilaiseen” oppiin, ei ole Raamatun eikä Tunnustuskirjojen opetuksen mukaista. Augsburgin tunnustuksessa, korostetaan, että “Jumala on asettanut saarnaviran” (5. opinkappale), että tämä virka on välttämätön kirkossa, jotta voitaisiin vastaanottaa ikuiset lahjat (28. opinkappale) ja

ettei kenenkään muun kuin säädetyssä järjestyksessä kutsutun ole sallittava julkisesti opettaa tai saarnata tai jakaa sakramenteja (14. opinkappale). Tunnustuskirjamme korostavat myös, ettei pappi edusta omaa persoonaansa, vaan hän toimii Kristuksen paikalla ja Kristuksen nimessä jakaessaan sakramenteja. Väärä opettaja, joka opettaa muuta kuin Kristuksen evankeliumia, on sen sijaan antikristuksen eikä Kristuksen edustaja (7. opinkappale). Augustanassa sovelletaan tähän virkaan niitä Jeesuksen sanoja, jotka hän lausui ylösnousemuksensa jälkeen opetuslapsille: "Kuten Isä on lähettänyt minut, niin lähetän minäkin teidät" (Joh.20:21, Augustana 28).

Yritykset, joilla on yritetty kieltää tämän viran esiintyminen Uudessa testamentissa, eivät ole vakuuttavia. On aivan selvää, että Kristus itse asetti apostolaatin. Apostolit taas asettivat eri seurakuntiin presbyterit (vanhimmat), piispat (esimiehet) ja diakonit virkoihinsa, kuten Raamatusta käy ilmi (Apt.14:23; 20:18, 28 ja Fil.1:1). Timoteukselle ja Tiitukselle osoitetuissa kirjeissä Paavali antaa molemmille opetuslapsille tehtäväksi asettaa piispat ja diakonit virkoihinsa. Kristuksen asettamasta apostolaatista - josta Paavali itse tuli osalliseksi erityisen kutsumisen kautta - kasvoi siis pyhä virka. Tämän viran haltijoiden on julistettava ja levitettävä edelleen väärentämättömtä apostolista oppia ja kuten paimenet puolustavat laumaansa, heidän tulee taistella vääriä oppeja ja opettajia vastaan.

Lutherin mielestä tämä virka oli välttämätön. Tämä käy ilmi mm. siitä hänen periaatteestaan, että jos roomalaiskatoliset piispat kieltäytyivät vihkimästä pappeja luterilaisille, näiden täytyi itse vihkiä papit samalla edustaen oikeaoppista totuudellista Kirkkoa.

Uudessa testamentissa kehoitetaan kristittyjä kunnioittamaan ja pitämään arvossa opettajiaan (Hebr.13:17; Fil.2:29). Tunnustuskirjamme opettavat, että saarnavirka on Kirkon tärkein virka, sillä "kaikkein tärkein, pyhin ja korkein jumalanpalvelus on Jumalan sanan julistaminen".

On vielä aivan erityinen tapa kieltää saarnaviran merkitys. Voidaan kyllä myöntää Kristuksen perustaneen viran, mutta sitä ei annettu erityiselle säädylle, vaan ainoastaan yleisenä tehtävänä. Kristus olisi siis tämän mukaan määrännyt, että Sanaa on julistettava, mutta ei antanut tätä vain joidenkin viranhaltijoiden tehtäväksi. Jos pitäisimme tätä ajatusta oikeana, meidän tulisi lakkauttaa kaikki papinvirat ja lakata vihkimästä uusia pappeja.

Tarvitaan erityisen paljon mielikuvitusta, jotta tällaisetkin ajatukset voitaisiin pitää Raamatun ja Tunnustuskirjojen opetuksen mukaisina. Kristus ei tehnyt kaikista opetuslapsistaan apostoleita, vaan tätä tarkoitusta varten hän valitsi tietyt henkilöt. Kun Juudas oli eronnut tästä joukosta, heidän piti ottaa joku toinen hänen tilalleen. Paavali kehottaa Timoteusta ja Tiitusta asettamaan seurakuntiinsa viranhaltijat, joiden erityisenä tehtävänä on

sanan julistus. "Eivät suinkaan kaikki ole apostoleja? Eivät kaikki profeettoja?" sanoo tämä sama apostoli korinttolaisille (1.Kor.12:29).

Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa sanotaan kauniisti ja rakentavasti, että Kirkolla on Jumalan antama käsky asettaa saarnaajia ja diakoneja virkoihinsa. Tämä on meille suureksi lohdutukseksi, koska tiedämme Jumalan olevan mieltynyt tähän virkaan ja olevan siinä läsnä.

Yksi kaste syntien anteeksisaamiseksi

Kaste on uuden syntymisen peso. Tämän tähden se on jokaiselle ihmiselle välttämätön. Jeesus sanoo: "Jos joku ei synny vedestä ja hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan" (Joh.3:5). Voimme tietysti kysyä, miksi näin on. Vastaamme tähän, että Jumala on näin säätänyt. Jos taas kysymme, miksi on synnyttävä juuri vedestä, vastaus on sama. Jo Vanhassa testamentissa on viittauksia vesikasteeseen, joka on myös henkikaste. Aikojen alussa Jumalan Henki liikkui vetten päällä (1.Moos.1:2), ja tästä sai myöhemmin elämä alkunsa. Vedenpaisumus ja kulku Punaisenmeren läpi olivat kumpikin kasteen esikuvia.

Vesi symbolisoi sekä elämää että elämää tuhoavia voimia. Kaste on kertakaikkinen vedenpaisumus, jossa vanha ihminen hukutetaan ja tukahdutetaan. Se on elämän lähde, josta kuolevalle annetaan uusi elämä. Vedellä ei itsessään ole näin suurta vaikutusta, mutta yhdistettynä Jumalan saanaan ja sen kautta Pyhään Henkeen se saa luovan voiman. Sana on niin erottamattomasti liittyneenä kasteen veteen, että tätä kutsutaan "jumalalliseksi vedeksi" (*aqua divina*). Itse kasteessa ei siis ole kysymys vain symbolisesta toimituksesta. Se ei ole vain merkinä siitä, että Jumala rakastaa meitä eikä se ole meille jonkinlainen kutsu jo etukäteen, vaan siinä me saamme täydellisesti koko pelastuksen lahjan, saamme syntimme anteeksi ja meidät vapautetaan kuoleman ja pahalaisen vallasta kasteemme perusteella. Kaste on todella uudeksisynnyttävä, uudeksiluova voima. Ihminen ei voi ymmärtää, miten tämä tapahtuu, se on Jumalan salaisuus.

Ikuinen kiistakysymys on ollut, pitäisikö suorittaa lapsikaste vai ei. Anabaptistit, tai kuten heitä nykyään tavallisesti nimitetään uudelleenkastajat, kieltävät lapsikasteen oikeutuksen ennen kaikkea siksi, ettei Uudessa testamentissa erityisesti kehoteta kastamaan myös lapsia. Tähän täytyy vastata, ettei siellä myöskään kielletä kastamasta lapsia.

Toisena perusteluna lapsikastetta vastaan esitetään, että lapsi ei voi uskoa. Usko on luterilaisenkin käsityksen mukaan edellytyksenä sille, että

kaste koituu siunaukseksi. Tähän voidaan vastata, ettei ole mahdollista määrätä mitään alaikäraja tai älykkyysosamäärää, josta lähtien usko on mahdollinen. Kun Jeesus kutsuu pienet lapset luokseen ja antaa heille tavasten valtakunnan, silloin ei ole kysymys jostakin vähemmästä kuin kaste. Kastehan on vain portti Jumalan valtakuntaan. Ilman uskoa ei kukaan voi löytää Jumalaa (Hebr.11:6), ilman uskoa ei kukaan voi pelastua eikä päästä Jumalan valtakuntaan. Lasten ei tarvitse tulla aikuisiksi voidakseen ottaa vastaan Jumalan valtakunnan, mutta aikuisten on otettava vastaan Jumalan valtakunta kuin lapset, jotta he ylipäänsä pääsisivät sinne sisälle. Ongelma ei olekaan siinä, voivatko lapset ottaa vastaan kasteen ja siten myös Jumalan valtakunnan, vaan voivatko aikuiset tehdä tämän. Aivan samoin kuin aikuiset, myös lapset tarvitsevat pelastusta, joka voidaan saada kasteen kautta. Tämä käy selville Jeesuksen sanoista, jotka edellä on mainittu (Joh.3:5). Perisyntin ja syillisyyden tähden, joka rasittaa ihmiskunnan kaikkia jäseniä aina syntymästä asti, on ilmeistä, etteivät lapsetkaan luonnostaan kuulu Jumalan valtakuntaan.

Pakanavanhempien lasten kastaminen sotii kuitenkin hyvää kristillistä perinnettä vastaan. Koska kaste edellyttää myös kasvatusta ja opetusta kristilliseen uskoon, johon lapsi on kastettu, kodin on välttämättä oltava kristitty. Nykyinen käytäntö kirkossamme ei ole tyydyttävä, eikä sen siksi voida ajatella koituvan siunaukseksi. Pakanuus leviää esteettä yhä laajemmalle, vaikka useimmat lapset kastetaan.

Kaste velvoittaa ennen kaikkea vanhemmat kristilliseen elämään. Valitettavasti useimmat kastetut lapset vieraantuvat kristinuskosta jo kodeissaan. Kansankirkko ei kai koskaan pystyne selvittämään tätä ristiriitaa. Itsenäinen tunnustuskirkko saattaisi sitä vastoin harjoittaa sellaista kirkkokuria, jota kasteen sakramentin oikea toteuttaminen edellyttää. Tässä nykyisessä tilanteessa meillä on syytä pelätä, että kansankirkkomme rikkoo Jeesuksen seuraavia sanoja vastaan. "Älkää heittäkö helmiänne sikojen eteen" (Matt.7:6).

Käytössä oleva konfirmaatioperinne on laiha lohdutus, koska tässäkin perinteessä on yhä suurempi maallistuminen päässyt vallalle. Useimpia rippilapsia ei kristillinen vakaumus ole kutsumassa alttarin ääreen, vaan kysymyksessä on tapa, josta ei haluta poiketa.

Huolimatta tästä halveksinnasta, jota Jumalan armo nyt saa osakseen, kirkon taholta on voimakkaasti korostettava, että kaste velvoittaa kristilliseen elämään. Kaste vie ihmisen elinikäiseen taisteluun "vanhaa Aatamia" vastaan, joka päivittäin hukutetaan ja surmataan katumuksella ja parannuksella, jotta uusi ihminen saattaisi sen sijaan nousta ja kehittyä.

Kun ihminen on kasteensa jälkeen joutunut eroon Jumalasta, uudelleen kastaminen ei ole oikea ratkaisu. Kaste on voimassa koko elämämme ajan.

Se on Jumalan puolella vahvalla perustuksella. Häntä, joka on langennut pois kasteen armosta, ei tule kastaa uudelleen, vaan hänen tulee palata jo saamansa kasteen liittoon. Koko elämämme tulee olla kasvamista kasteen armossa, niin että yhä uudelleen omistamme itsellemme kasteen taivaalliset lahjat vilpittömän parannuksen kautta.

Kristus on asettanut yhden kasteen. Se riittää. Kasteen armo riittää koko elämämme ajan ja ikuisesti. Me ihmiset tarvitsemme koko elämämme siihen, että voimme kasvaa kasteen armoliitossa ja omistaa itsellemme kaiken sen hyvän, joka meille on jo kasteessa lahjoitettu. Taivaaseen voin päästä kastepuvussani, joka on myös oikea hääpukuni; Kristuksen vanhurskaus eli syntien anteeksiantamus.

Taivaan perillinen

Ilmaisu "pyhien yhteisö" on käännös latinankielisestä "*communio sanctorum*". Tämän on silloin ymmärretty selittävän pyhän, yleisen Kirkon olemusta, tai pikemminkin sitä, mitä Tunnustuskirjat kutsuvat "seurakunnaksi sen varsinaisessa merkityksessä". Tämän seurakunnan muodostavat todella uskovat ihmiset, jotka Herra yksin tuntee ja jotka yhdessä muodostavat elävinä jäseninä Kristuksen ruumiin. Ilmaus voidaan selittää myös näin, mutta alkuun latinan- ja kreikankieliset sanonnat merkitsivät "osallisuutta pyhään tai pyhiin asioihin". Voimme havaita asiallisen yhteyden näiden molempien käännösten välillä siinä, että todella sisällisesti pyhistä lahjoista osalliseksi tulleet muodostavat todellisen Kirkon, Kristuksen ruumiin. Tähän osallisuuteen ikuisista lahjoista ja elämästä Kristuksessa varsinaisesti perustuu Kirkon olemus.

On erittäin tärkeätä ja välttämätöntä korostaa juuri tätä seikkaa omana aikanamme, jolloin ulkonaista yhteyttä ihmisten välillä pidetään olennaisena ja tärkeänä. On tietenkin valitettavaa, että lämmin yhteyden tunne puuttuu niin usein seurakuntaväen keskuudessa. Siksi onkin hyvä, että seurakuntalaisille yritetään järjestää mahdollisuuksia tavata toisiaan ja solmia yhteyksiä toisiinsa myös jumalanpalveluksen ulkopuolella. Useiden kirkollisten järjestöjen voidaan katsoa palvelevan tätä samaa päämäärää. Järjestetään erilaisia tutustumistilaisuuksia, jotta voitaisiin päästä kirkollisissa tilaisuuksissa usein vallitsevasta jäykkyydestä ja kankeudesta. Tämä onkin ollut erittäin hyödyllistä.

Samalla meidän on kuitenkin muistettava, että "pyhien yhteisössä" on kysymys vielä paljon suuremmasta kuin mitä tämä meidän sinänsä hyvin-kin toivottava lämmin yhteydentunteemme on. Onhan niin, että vasta tul-
tuamme todella osallisiksi pyhistä lahjoista voimme saada voimakkaan ja

syvää tyydytystä tuovan yhteyden tunteen, jota hyvin monet ihmiset kaipaavat. Ilman tätä osallisuutta jäävät kaikki inhimilliset järjestelyt yhteyden luomiseksi vain heikoiksi korvikkeiksi. Jos seurakuntalaisia ei yhdistä heille kaikille yhteinen usko ja osallisuus pyhistä lahjoista, on yhteyden luominen heidän välilleen jollakin tavalla keinotekoisia ja tyhjää. Nykyään on ilmeinen vaara uhkaamassa siinä, että pyhien yhteyden ymmärretään merkitsevän jotakin pinnallista ja inhimillistä ja pyhien yhteisön tilalle on tulossa kirkollinen seurapiirielämä. Tyypillisimmin tämä käy ilmi siitä, että kahvikuppien ääressä yritetään nyt kokea sitä yhteyttä, joka ennen koettiin ehtoollispöydän äärellä. Ehtoollisen vietto jumalanpalveluksen yhteydessä, mikä hyvän kirkollisen perinteen mukaan pitäisi tapahtua joka sunnuntai, pelottaa usein ihmisiä pois jumalanpalveluksista, kun taas kirkkokahvi houkuttelee useampia seurakuntalaisia jumalanpalvelukseen. Uskovien välinen yhteys on tällöin tullut pinnalliseksi, maallistunut.

Ehtoollisen vieton ulkonaisissakin muodoissa voimme havaita ihmisten välillä vallitsevan yhteyden. Usein voimme kuulla tai lukea, että perimmältä olemukseltaan ehtoollinen on yhteysateria, jossa me liitymme toinen toisiimme. Tämä selitys on oikea, mutta se ei vielä riitä. Onko kysymys ehtoollisvieraiden ulkonaisesta lähekkäisyydestä, vai mistä yhteys heidän välilleen syntyy? Onko se sitä, että me syömme ja juomme yhdessä noudattaen pyhiä muotoja? Jos näin on, silloin ei ole mitään periaatteellista eroa alttarin äärellä ja vaikkapa seurakuntasalissa tai kotona nautittujen aterioiden välillä.

Ehtoollinen on tosiaankin yhteysateria, mutta ennen kaikkea on kysymys yhteydestä Kristukseen, ja sellaisesta yhteydestä, jota ei ole mahdollista saavuttaa toisella tavalla. Ehtoollinen ei ole vain näkyvässä muodossa olevaa sanaa, eikä se myöskään ole pelkästään Kristuksen kuoleman symbolinen kuvaus. Ehtoollinen on Kristuksen totinen ruumis ja veri leivässä ja viinissä. Vastaanottaessamme siunatun leivän ja viinin "tulemme osallisiksi Kristuksen ruumiista ja hänen verestään." Apostoli kirjoittaa: "Siunauksen malja, jonka me siunaamme, eikö se ole osallisuus Kristuksen vereen? Se leipä, jonka murramme, eikö se ole osallisuus Kristuksen ruumiiseen?" (1.Kor.10:16). Apostoli jatkaa: "Koska leipä on yksi, niin me monet olemme yksi ruumis; sillä me olemme kaikki tuosta yhdestä leivästä osalliset." Tämä osallisuus on pyhä, ja siihen perustuu pyhien yhteys. Olemme kaikki jäseninä yhdessä ja samassa ruumiissa.

Pyhän kasteen kautta me synnymme uudelleen ja meidät istutetaan Kristus-ruumiin jäseniksi. Pyhässä ehtoollisessa meidät varjellaan ja palauteaan tähän yhteyteen. Uskon kautta voimme omistaa ja tehdä eläväksi tämän osallisuuden, joka takaa syntien anteeksisaamisen, pelastaa kuolemas-

ta ja pahan vallasta ja antaa ikuisen elämän kaikille, jotka uskovat Jumalan sanan ja sen sisältämät lupaukset.

Missä tämä uskon osallisuus taivaan lahjoista on pyhien sakramenttien kautta koettu eläväksi todellisuudeksi, siellä syntyy myös luonnollisena seurauksena ilman erityisjärjestelyjä kristittyjen välinen sisäinen yhteys. Olemme myös toinen toisemme jäseniä.

Viimeiset ajat

Tässä katoavaisuuden maailmassa kaikki näkee vielä loppunsa. "Taivas ja maa katoavat." Aivan yhtä varmasti kuin kaikki sai kerran luomisessa alkunsa se tulee myös saavuttamaan määrätyn lopun. Ainoastaan kristityt ajattelevat näin. Vanhojen pakanallisten uskontojen mukaan luonnon ikui- nen kiertokulku käsitti lukemattomia jaksoja. Nykyaikaisen tieteen piiris- sä lasketaan myös vuosimiljoonien pituisia ajanjaksoja, jolloin tapahtuu vähittäistä kehitystä. Kehitystä ohjaavat persoonattomat, sokeat voimat kuten olemassaolon taistelu ja luonnollinen valinta.

Raamatussa katsellaan maailmaa ja ihmistä paljon lyhyemmällä perspek- tiivillä. Ihmisen luominen ei ollut jaksena pitkässä kehitystapahtumassa, vaan ihminen luotiin valmiiksi kerralla, ei apinaihmiseksi tai puoli-ihmi- seksi vaan sellaiseksi kuin me kaikki olemme. Ihmeellisellä tavalla ensim- mäiset mahtavat kulttuurivaltiot Mesopotamiassa ja Egyptissä nousivat täysin kehittyneinä ja suoraviivaisesti kukoistukseen joitakin vuosituhansia ennen Kristuksen syntymää. Ihmisen historia alkaa oikeastaan tästä, koska tätä edeltävä historian sarastus on esihistoriallisen hämärän verhoama.

Kun Kristus alkoi esiintyä julkisesti, hän julisti kaiken lopun olevan lä- hellä. Hänessä alkaa tämän maailman ja ihmiskunnan historian loppujak- so. Kristus nousi taivaaseen Isän luo tullakseen pian takaisin, tuomitse- maan eläviä ja kuolleita. Kristuksen toinen tuleminen tapahtuu aivan sa- malla tavalla kuin hänen taivaaseen astumisensa. Hän puhui jo ennakolta vertauksin ja myös suoraan siitä suuresta, viimeisestä ajasta, jolloin hän palaa kirkkaudessa ja voimassa ja jolloin kaikki nousevat kuolleista ja astuvat hänen tuomioistuimensa eteen. Jäähyväishetkellä Jeesus suuntaa opetuslas- ten katseet aikojen loppuun. Näin on myös kristillinen kirkko tehnyt aina niin kauan kun se on kulkenut oikealla tiellä. Jokainen ehtoollisen vietto on Apostoli Paavalin mukaan julistusta Herran kuolemasta, kunnes hän tulee takaisin. Kristittyjen alituisena rukouksena on ollut: "Maranata! Oi, Her- ramme, tule!" Kirkastetun Vapahtajamme vastaus tähän hätähuutoomme on Raamatussa: "Totisesti, minä tulen pian" (Ilm.22:20). Nämä ovat Kris- tuksen viimeiset sanat meille Raamatussa, viimeinen lupaus. Se on Kristuk-

sen rukousvastaus meille jo ennen kuin huudamme häntä avuksi, tai kuten psalmi ilmaisee asian: "Minun sydämeni vetoaa sinun omaan sanaasi. 'Etsikää minun kasvojani'. Herra, minä etsin sinun kasvojasi" (Ps.27:8).

Viimeisestä tuomiosta on kristillisellä Kirkolla usein sellainen kuva, että se on "vihan päivä, kauhistava". Tämä on totta niiden kohdalla, jotka silloin ikuisiksi ajoiksi tuomitaan pois Jumalan kasvojen edestä, iankaikkiseen kadotukseen. Ei yksikään kristitty voi tässä tuntea itsevarmuutta. "Ja jos te Isänänne huudatte avuksi häntä, joka henkilöön katsomatta tuomitsee kunkin hänen tekojensa mukaan, niin vaeltakaa pelossa tämä muukalaisuutenne aika", sanoo apostoli Pietari (1.Piet.1:17). Ennen kaikkea tämä päivä on kuitenkin Kristukseen uskoville suuri ilon ja vapautuksen hetki. Silloin on vihdoinkin kaikki synti ja epäoikeudenmukaisuus poissa, silloin ei kristittyjä enää paina omat eikä toisten synnit. Jumalan lasten salattu kirkkaus paljastuu silloin. He saavat nähdä Hänet, johon he uskoivat. Kristus ilmestyy voimassaan ja kirkkaudessaan, kaikki epäilykset, viettelykset, jumalattomuus ja kielteisyys ovat poissa. Syntiinlankeemuksen katkerat seuraukset, kärsimykset ja pahuus saavat loppunsa. Miten minä syntinen ihminen voin astua Herran tuomioistuimen eteen? Vastauksen on virsirunoilija esittänyt näin:

*Kuolema ei voi minua pelottaa, vaikkakin se on kauhea.
Sillä Kristus on sen kukistanut eikä se voi minua vahingoittaa.
Tuomio minua kyllä suuresti pelottaa;
olenhan paha tehnyt, mutta sitä lohdutusta en unohda,
että Jeesus, minun veljeni, on tuomari.*

Kun ihmiset protestoivat Jumalan tahtoa vastaan ja sanovat: "Miten Jumala voi olla niin epäoikeudenmukainen ja julma, että Hän tuomitsee heikon ihmisen ikuiseseen kadotukseen", me vastaamme tähän. "Voi sitä, joka riitelee tekijänsä kanssa, saviastia saviastiain joukossa - maasta tehtyjä kaikki! Sanooko savi valajalleen: Mitä sinä kelpaat tekemään?" (Jes.45:9). Me tunnustamme: "Tiedän ansainneeni iankaikkisen rangaistuksen, jos sinä tuomitset minua niin kuin sinun pyhä vanhurskautesi vaatii ja minun syntini ovat ansainneet". Pystynkö minä, itsekäs ja rakkaudeton ihminen, opettamaan Jumalalle jotakin rakkaudesta? En, siihen minä en pysty, vaan "niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä". Ylistetty olkoon Herra, Israelin Jumala nyt ja iankaikkisesti! ja kaikki kansat sanokoot: "Aamen, halleluja!"

“Viime vuosikymmenten yksi kuuluisimmista ruotsalaisista kirkonmiehistä on Växjön tuomiorovasti teol.tri **Gustaf Adolf Danell** (1908-2000). Tavallisen papin työn ja laajan opetustoiminnan lisäksi hän toimitti kantaaottavaa teologista Nya Väktare –lehteä. Danell asettui näkyvästi vastustamaan Ruotsin kirkon 1958 tekemää päätöstä avata paimenvirka naisille. Tämän seurauksena valtakunnan hallitus ei nimittänyt häntä piispaksi, vaikka hän pääsi kahdeksan kertaa piispaehdokkaaksi eri vaaleissa. Mutta Jumalan sanan totuuden ääntä ei voitu vaientaa. Danell vaati koko ajan voimakkaampaa irrottautumista yleisen mielipiteen ja poliittisten ryhmien hallitsemasta kirkollisuudesta Jumalan sanan ohjaukseen. Nyt näemme sekä Suomessa että Ruotsissa, mihin on johtanut ‘kirkko avoinna korjauksia varten’ – täydelliseen välinpitämättömyyteen kirkon uskosta. Elämme kirkon raunioilla lähetystilanteessa. Nyt uudestaan julkaistava opaskirjanen Jokamiehen uskonoppi oli suureksi avuksi 1970-luvun opiskelijaherätyksissä eikä se ole menettänyt ajan-kohtaisuuttaan - päinvastoin. Mikään ei voi olla sen tärkeämpää, kuin Jumalan sanaan lujasti ankkuroiva ja selkeä opetus pelastuksestamme.”

Pastori, teol.lis Sakari Korpinen

Tämä vihko jatkaa Suomen Luther-säätiön **Aamutähti-sarjaa**, joka keskittyy uskonelämän peruskysymyksiin. Sarjan toimittajina ovat rovasti, teol.lis **Simo Kiviranta** ja pastori **Juhana Pohjola**.

Suomen Luther-säätiö
Aamutähti
 Nro 16.

ISBN 952-5409-07-4